

fysioterapeuten

11. marts 2011 / 93. årgang

4

Synet

Mange patienter med senhjerneskade oplever problemer med balance, syn og svimmelhed. 26-37

Kvalitet i vederlagsfri

fysioterapi KL ønsker mere styr på økonomien. Danske Fysioterapeuter vil gøre det tydeligere, hvad kommunerne får for pengene. 08

Et flot kvalitetsudspil

men det kommer lidt sent, mener Danske Handicaporganisationer 14

Ny overenskomst

Sundhedskartellet er blevet enig med regioner og kommuner 20

Nyt træningsudstyr til personer både med og uden handicap

INCLUSIVE LINE

Innovativt træningsudstyr, udviklet til personer både **med** og **uden handicap**. Med **INCLUSIVE LINE** gør Technogym det muligt for en stor gruppe mennesker at opnå de fysiske - og psykiske fordele, målrettet fysisk træning medfører. Såvel personer med kognitive -, sensoriske - eller fysiske handicap som personer uden handicaps kan med fordel benytte udstyret.

- **FORBEDRET SIKKERHED.** Alle indstillinger på styrketræningsudstyret udføres med én enkelt træk-/udløsningsmekanisme.
- **ET VIRKELIG INCLUSIVE PRODUKT.** Visuelt adskiller udstyret sig ikke fra almindeligt træningsudstyr, og intimiderer derfor ikke personer med handicap.
- **SVINGBART SÆDE.** På alle overkropsmaskinerne kan sædet let svinges til siden, så kørestolsbrugere let og effektivt kan positionere sig i den korrekte træningsposition.
- **FORBEDRET ERGONOMI.** Taktile tal kombineret med en ny smart vægtsplit, gør det også muligt for blinde og svagseende at benytte maskinerne.
- **INCLUSIVE LINE,** inkluderer både styrke- og konditionstræningsudstyr.

Godkendt af IFI som
handicapvenligt udstyr
www.inclusivefitness.org

www.technogym.com

eller kontakt en af Pedan's konsulenter på:

56 65 64 65

TECHNOGYM

The Wellness Company

Masser af bøger med **rabat**

Så er der flere fagbøger til fornuftige priser. Danske Fysioterapeuter har indgået en aftale med Gads forlag, der giver medlemmerne mulighed for at købe bøger fra forlaget med 20 procents rabat. Flere gange om året vil der endvidere være særlige tilbud, hvor der vil være op til 50 procent rabat. Gads forlag udgiver bl.a. fagbøger inden for sundhed og fysioterapi. For at få adgang til bøgerne, skal du gå ind på hjemmesiden gadsforlag.dk eller klikke ind via fysio.dk. Koderne finder du fremover under kolofonen på side 5.

Danske Fysioterapeuter har i forvejen en aftale med forlagene Munksgaard Danmark, Acadmica og Hans Reitzels forlag. BogPlus hedder tilbudet, der giver medlemmerne adgang til at købe bøger fra de tre forlag med 20 procents rabat. Her vil der også løbende være særlige tilbud med ekstra rabat. For at få adgang til bøgerne, skal du gå ind på hjemmesiden <http://www.gyldendal-akademisk.dk/membersordering.aspx> eller klikke ind via fysio.dk. Her skal du bruge dit medlemsnummer som kode.

- 08 Kvalitet i vederlagsfri fysioterapi**
Kommunerne vil have styr på økonomien. Danske Fysioterapeuter vil vise kommunerne, hvad de får for pengene.
- 14 Et flot kvalitetsudspil, der kommer lidt sent**
Danske Handicaporganisationer hilser Danske Fysioterapeuters kvalitetsudspil velkomment. Det var på tide, mener de.
- 17 En ordning under pres**
Der har stort set altid været uro om vederlagsfri fysioterapi

- 19 To generalforsamlinger Syd**
Regionsgeneralforsamling i Syddanmark og Hovedstaden
- 22 Et fint resultat**
Sundhedskartetlet er blevet enig med regioner og kommuner om en ny overenskomst.

Faglige artikler

- 26 Synstræning af patienter med hjerneskader**
Fysioterapeuter samarbejder med optometriste om synstræning i forbindelse med neurorehabilitering
- 34 Synsproblemer førte til træthed og besvær med at læse**
Case: En kvinde havde problemer med synet efter apopleksi. Kombinationen af syns- og balancetræning hjalp.

Det faste

- Fysnyt **side 06**
Mindeord **side 24**
Debat **side 25**
Møder & kurser **side 40**
Jobnyt **side 47**

11th Nordic Congress on Musculoskeletal Physiotherapy and Musculoskeletal Medicine Pain and Dysfunction - Clinical and Scientific Update

8th - 10th September 2011 - Copenhagen, Denmark
Venue: Radisson Blu Scandinavia Hotel

It is a great pleasure to invite you to participate in the 11th Nordic Congress, which will be held in Copenhagen, Denmark at the Radisson Blu Scandinavia Hotel from the 8th – 10th of September 2011.

The theme for 2011 is Pain and Dysfunction – Clinical and Scientific Update, covering the multifaceted biomechanics, neurophysiology, pain mechanisms and symptomatic presentations as seen in musculoskeletal health care and research. These topics will be addressed through lectures and clinically oriented sessions throughout the congress.

Look forward to experiencing leading researchers and experts from around the world deliver the substances for your professional interests. Add to that the beautiful capital city of Denmark as the host of the conference.

Keynotes

- Michael Kuchera, Professor, DO (USA)
- Johan Vlaeyen, Professor (Netherlands)
- Lars Ahrendt-Nielsen, Professor, Dr.Med.Sci., PhD (Denmark)
- Hermann Locher, MD, DipMM (Germany)
- Carla Stecco, MD, Orthopaedic Surgeon (Italy)
- Hans von Helvoirt, PT, MA, DipMDT, DipMT (Netherlands)
- Henning Langberg, Ass Prof, PT, MSc, Dr.Med.Sci., PhD (Denmark)

Invited Speakers

- Maxim Bakhtadze, MD, DipMM (Russia)
- Palle Holck, MD, Rheum, DipMM (Denmark)
- Per Kjær, PT, DipMT, PhD (Denmark)
- Tom Petersen, PT, PhD (Denmark)
- Benny Dahl, MD, Orthopaedic Surgeon (Denmark)
- Niels Honoré, PT, ExamMT (Denmark)
- Bertel Rune Kaale, PT, MaMT, PhD (Norway)
- David W. Evans, DO, PhD (England)
- Deborah Falla, Professor, PT, PhD (Germany)
- Morten Høgh, PT, DipMT (Denmark)
- Lars Remvig, DrMed (Denmark)
- Josef M. Andersen, PT, MaMT, CMP, MCTA (Denmark)

Programme and registration:

Please visit www.nordic2011.eu to find further information on the congress, scientific programme, registration etc.

Pain and Dysfunction – Clinical and Scientific Update

Bio-Psycho-Social factors – identification, assessment and management
Pain neurophysiology, pain mechanisms and clinical pain management
Fascia, myofascial biomechanics and implications for practice
Dysfunction, biomechanics and neuromuscular control
Clinical reasoning and evidence-based practice
Diagnostic Ultrasound Imaging
Science and research
Red Flags

Early Birdie pris
inden 1. maj 2011
Medl.*: DKK 4.950,- Ikke-medl.: DKK 5.450,-

Pris efter 1. Maj 2011
Medl.*: DKK 5.800,- Ikke-medl.: DKK 6.300,-

*Medlemspris gælder: DFFMF / DSMM
(og IFOMPT / FIMM medlemslande).
Flg. er også velkomne til medlemspris: DIMS / FFI /
Mulligan DK (MWM) / McKenzie DK (MDT DK) og SMOF

Festmiddag fredag aften: DKK 400,-
Socialt program for ledsagere:
se web

Danske Fysioterapeuter
Nørre Voldgade 90
1358 København K

Telefon 33 41 46 20
Mail: redaktionen@fysio.dk
www.fysio.dk

Redaktion:
Kommunikationschef
Mikael Mølgaard, ansv.red.
mm@fysio.dk
Faglig redaktør Vibeke Pilmark
vp@fysio.dk
Redaktionschef Anne Guldager
ag@fysio.dk

Annoncer:
Dansk Mediaforsyning
Telefon 70224088
www.dmfnet.dk
fysiojob@dmfnet.dk

Kontrolleret oplag 10.946
Kontrolleret af FMK I perioden
1. juli 2009 - 30. juni 2010

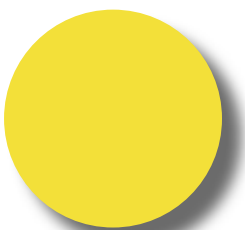
93. årgang.

Layout: Datagraf
Tryk: Datagraf

Redaktionspanel:
Kristian Thorborg
Martin B. Josefsen
Vibeke Grandt
Mark Theilmann
Birte Tamberg
Birgitte Christensen
Jakob Lorentzen
Bettina Ruben

ISSN 1601-1465

Forside: Shutterstock

Et resultat i sparetider

Vi vidste det jo godt på forhånd. Dette års overenskomstresultat kan målt i procenter ikke måle sig med tidligere tiders aftaler. Men udgangspunktet var en lille ramme, og

i det lys mener jeg, at vi faktisk har fået et resultat, som vi godt kan være bekendt, gerne vil anbefale og nu sender ud til jer medlemmer til afstemning..

Den økonomiske ramme betyder, at 2011 bliver en nul-løsning rent lønmæssigt, men allerede i 2012 vil der være mærkbare lønstigninger. Vel at mærke til alle, da vi i Sundhedskartellet har prioriteret, at alle de lønmidler, vi kunne forhandle hjem, skulle komme alle medlemmer til gode.

Danske Regioner og Kommunernes Landsforening har haft helt separate forhandlinger, og det har givet nogle tekniske udfordringer i forhold til bl.a. reguleringsordningen og har også betydet flere forskelle på aftalerne. Vi skal vænne os til, at overenskomsterne vil udvikle sig forskelligt i de kommende år, fordi både regioner og kommuner ønsker at sætte deres eget aftryk på aftalerne.

På den mere indholdsmæssige side har dette års resultat betydet nye elementer i aftalestoffet. Faglig og professionsrettet udvikling er sat på dagsordenen. Det er en anerkendelse af sundhedsprofessionernes egne fagligheder og behov for selvstændig forskning, faglig kvalitetsudvikling, vidensformidling ect. Der er sat penge af til at understøtte initiativer, så dette nye fokus kan blive foldet ud. Og det er vel at mærke ikke lønkroner men særskilte udviklingspenge, der nu bliver kanaliseret i den retning.

Med til den faglige udviklingsprofil på denne overenskomst hører også en ny lokal mulighed for indplacering på et nyt højere grundlønstrin for det vi kalder atypiske stillinger. Det er en videreførelse af en strategi,

vi har haft i en årrække, om at understøtte faglige karriereveje. Stillingerne er atypiske på den måde, at de forudsætter særlige kompetencer i form af f.eks. videreuddannelse, forskningskvalifikationer eller specialkompetence. Det er naturligvis ikke noget, der kommer til glæde for de mange, men som udviklingsperspektiv og anerkendelse af, at flere og flere uddanner sig og tilegner sig kompetencer på højt niveau, er det et godt resultat.

Et andet vigtigt resultat er, at vi har fået videreført seniorordningerne og gjort dem permanente i overenskomsterne. De nu gældende centralt aftalte seniorordninger var finansieret af trepartsmidler og udløber med dette år. Men de videreføres nu og skulle gerne medvirke til, at det er attraktivt at arbejde endnu et par år.

Den økonomiske ramme betyder, at 2011 bliver en nul-løsning rent lønmæssigt, men allerede i 2012 vil der være mærkbare lønstigninger.

Og så lyder det måske lidt underligt, men som en del af resultatet skal også ses de af arbejdsgivernes krav, vi fik afvist. Blandt andet lykkedes det at undgå en række krav, der handlede om bl.a. mere fleksibel arbejdstid samt færre rammer om den lokale lønforhandling. Alt i alt et overenskomstresultat, der er indgået i sparetider, men som rummer spændende fornyelser med perspektiv for fremtiden. Stem for det.

Johnny Kuhr
Formand for Danske Fysioterapeuter

Ph.d. om ergoterapeutisk genoptræning af apopleksi

Ergoterapeut Hanne Kaae Kristensen fra Odense Universitetshospital forsvarede i oktober sin ph.d.-afhandling med titlen "Knowledge translation within occupational therapy – aspects influencing implementation of evidence based occupational therapy in stroke rehabilitation".

Metabolisk syndrom ses hyppigt hos mennesker med skizofreni

Prævalensen af metabolisk syndrom hos patienter med skizofreni er markant højere end hos befolkningen som helhed. Inaktivitet, usund kost, tobak og behandling med antipsykotika har betydning for udvikling af det metaboliske syndrom. Der skal blandt andet sættes ind med kognitiv behandling, fysisk træning og kostvejledning. Artiklen "Metabolisk syndrom ved skizofreni" baserer sig på et litteraturstudie gennemført af fysioterapeut Lene Nyboe og overlæge, professor Poul Videbech og er publiceret i Ugeskrift for Læger d. 6. december 2010.

Hold pause
nu

Hjemmesiden *pause.nu* husker dig på at holde pause og giver forslag til pauseøvelser.

Spørgeskema ved lidelser i overekstremiteten

Lægerne Alex Herup, Søren Merser og Michael Boeckstyns fra håndkirurgisk afsnit på Gentofte Hospital har valideret Disability of the Arm, Shoulder and Hand (DASH), der er et spørgeskema til alle patienter med akutte og subakutte lidelser i OE. DASH består af 30 delelementer, der måler fysisk funktion og symptomer hos patienten med lidelser i OE. Patienternes svar opgøres numerisk til en DASH-score, der kvantificerer patientens opfattelse af invalideringsgraden. Den danske undersøgelse af DASH-skemaets anvendelighed viser, at scoringen er stabil og pålidelig, og at spørgeskemaet derfor kan anvendes på danske patienter. Læs mere om DASH på

 fysio.dk/maaleredskeer

Validering af spørgeskema ved lidelser i overekstremiteten. Ugeskr Læger 172/48, s. 3333-3336. 29. november 2010.

Fysioterapeuter står for forundersøgelse af patienterne

På en måned reducerede to fysioterapeuter på Regionshospitalet Viborg ventelisten til undersøgelse og behandling for skulder- og albuelidelser. Fysioterapeuterne Helle Østergaard og Grethe Aalkjær fra fysio- og ergoterapien på Regionshospitalet Viborg er efter et intensivt teoretisk og praktisk oplæringsforløb sat til at stå for forundersøgelsen af udvalgte patientkategorier med skulder- og albuelidelser. Det er også fysioterapeuterne, der stiller diagnosen og henviser til relevant behandling eller videre udredning.

3

forsøg skal der til for at få et resultat, der er udtryk for den bedste præstation, patienten kan opnå med Timed Up and Go. Det viser et studie af bl.a. fysioterapeut, ph.d. Morten Tange Kristensen. I et andet studie med 280 inkluderede patienter har Morten Tange Kristensen og kolleger vist, at funktionsniveauet målt med NMS før fraktur, kan forudsige genoptræningspotentialitet hos patienterne.

Kristensen MT, Foss NB, Ekdahl C, Kehlet H. Prefracture functional level evaluated by the New Mobility Score predicts in-hospital outcome after hip fracture surgery. Acta Orthopaedica 2010;81 (3): 296-302.

Kristensen MT, Ekdahl C, Kehlet H., Bandholm T. How Many Trials Are Needed to Achieve Performance Stability of the Timed Up and Go Test in Patients With Hip Fracture? Arc. Phys Med Rehabil Vol 91, June 2010: 885-889.

Stress virker forskelligt på under-spændte og overspændte muskler

Den norske psykoterapeut Lars Jahnsen beskriver i sin artikel "Idrett og nærvær: muskulatur, stress og ferdigheter", hvilke konsekvenser forskellige stressreaktioner har for idrætsudøvelse, og hvordan stress kan få helt indlærte bevægelsesmønstre til at forsvinde. I artiklen kommer han ind på muskulaturens fysisk-tekniske aspekt og det psyko-sociale aspekt.

 Lars Jahnsen. "Idrett og nærvær: muskulatur, stress og ferdigheter. Fysioterapeuten (Norge) nr. 12 2010. Kan downloades fra Fysioterapeuten.no

Canadisk pris til dansk fysioterapeut

Fysioterapeut Kirsten Holdt Henningsen er kåret som vinder af Canadian College of Health Leader's "Award of Excellence 2010". Hun har fået prisen for en opgave, der beskriver erfaringerne med sundhedsreformer i Danmark og Holland, der med fordel kan overvejes implementeret i en canadisk kontekst. Kirsten Holdt Henningsen blev uddannet i Århus i 1998 og har en mastergrad i sundhedsadministration fra University of Ottawa i Canada. Kirsten Holdt Henningsen er ansat som akademisk forskningskoordinator på the Ottawa Hospital Research Institute i Ottawa.

Ny forskning i handicappedes forhold

Et nyt center for handicap og bevægelsesfremme er åbnet på Syddansk Universitet. Universitetet har modtaget 5 mio. kr. til etablering af centeret, der ledes af centerleder Ejgil Jespersen v/Institut for Idræt og Biomekanik. Centret skal afdække, hvordan handicappede kan deltage i idræt og andre fysiske aktiviteter.

Kvalitet

i vederlagsfri fysioterapi

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER
ag@fysio.dk

FOTO: SØREN HOLM/CHILI

 fysio.dk

Kommunernes Landsforening ønsker mere styr på vederlagsfri fysioterapi. *Det skal derfor være tydeligere, hvad kommunerne får for pengene*, mener man i Danske Fysioterapeuter, der lancerer en plan for en øget dokumentation af kvaliteten

Patienter, der skal have vederlagsfri fysioterapi, skal gennemgå en kommunal visitation, og der skal ikke være en fælles overenskomst på området, men derimod kommunale aftaler med hver enkelt klinik. Med andre ord bør vederlagsfri fysioterapi organiseres på samme måde som genoptræning efter sygehusindlæggelse.

Det mener Kommunernes Landsforening (KL), der derfor gør, hvad de kan for at overbevise Indenrigs- og Sundhedsministeriet om det samme.

Ifølge KL's forslag skal lægen fortsat være indgang til ordningen, men dernæst skal patienten gennemgå en kommunal visitation. KL understreger i sit udspil, at de praktiserende fysioterapeuter fortsat vil skulle spille en stor rolle som leverandør af tilbuddet; ikke med baggrund i en fælles overenskomst som i dag, men med en aftalemodel, hvor den enkelte kommune indgår aftaler med de enkelte klinikker.

KL begrundet sit forslag med, at det vil sikre patienterne et mere sammenhængende tilbud, fordi patienterne i den vederlagsfri ordning ofte er kendt af kommunen i forvejen. Desuden vil det, mener KL, medføre en bedre udnyttelse af ressourcerne, fordi kommunen vil kunne etablere tilbud til de patienter, der passer bedst i kommunale rammer, og indgå aftaler med praktiserende om at levere tilbud til de patienter, der passer bedst i klinikkerne. Og endelig vil det forbedre kommunernes mulighed for at styre økonomien, fordi kommunerne vil få indflydelse på indholdet i de konkrete tilbud til borgerne, herunder behandlingens varighed.

MEST MULIGT FOR PENGENE

På et møde med embedsmænd i Indenrigs- og Sundhedsministeriet med deltagelse af KL, Danske Fysioterapeuter,

Sundhedsstyrelsen og Danske Handicaporganisationer i februar blev KL's forslag drøftet, men det kom ikke til at dominere mødet, fortæller Danske Fysioterapeuters formand Johnny Kuhr. I Danske Fysioterapeuter er man af den overbevisning, at den nuværende organisering, hvor grundlaget er en sundhedsfaglig vurdering og ikke et kommunalt serviceniveau, er den bedste. Og det er den holdning, man har lagt frem for ministeriet, fortæller formanden.

Johnny Kuhr glæder sig derfor over, at det ikke var organiseringen, men derimod dokumentation af kvaliteten, der stjal opmærksomheden på mødet i ministeriet.

Danske Fysioterapeuter vil nemlig gerne være med til at sikre, at kommunerne får mest muligt for de 780 millioner kroner, de

■ "Vi kunne allerede, da vi overtog myndighedsansvaret i 2008 se, at der var noget uhensigtsmæssigt i en triangel, hvor én part henviser, en anden udfører og en tredje så bare har at betale ved kasse 1, og det mener vi stadigvæk".

Anny Winther

får til at levere vederlagsfri fysioterapi for.

"Ordningen har været under beskydning, lige siden den blev etableret, og i denne vinter er den under større pres, end vi hidtil har set. Men hvis man skal se positivt på det, giver det os en anledning til at løfte den kvalitetsdagsorden, som vi har ønsket længe, men som vi har haft svært ved at løfte alene. Vi vælger at se det her som et window of opportunity, hvor vi byder ind med vores syn på, hvad der kan blive bedre i forhold til vederlagsfri fysioterapi", siger formanden.

DER ER MERE END PENGENE PÅ SPIL

Når Danske Fysioterapeuter vælger at besvare en økonomisk dagsorden med en dagsorden om kvalitet, er det fordi, der er mere end pengene på spil, forklarer Johnny Kuhr.

"Det er klart, at vi har en stor interesse i, at de 780 millioner kroner bliver i ordningen - uanset hvilken sektor den så er organiseret i - men lige så vigtigt er det, at vores omdømme er på spil, når der bliver sæt tvivl, om samfundet får valuta for pengene. Vi ved, at det, vi leverer, har kvalitet og effekt, men vi skal blive ved med at udvikle kvaliteten fremadrettet, og vi skal dokumentere effekten".

Danske Fysioterapeuters kvalitetsudspil består af 10 punkter (se side 11), blandt andet udvikling og implementering af kliniske retningslinjer på udvalgte områder, udvikling af en bedre behandlingsplan og gennemførelse af patienttilfredshedsundersøgelse.

Særligt udviklingen af kliniske retningslinjer kræver ressourcer, men både KL og Sundhedsstyrelsen har nikked til, at det er en vigtig opgave, og at finansieringen er et fælles projekt. Danske Fysioterapeuter kommer dog ikke udenom at måtte til lommerne, og blandt andet den kvalitets- og udviklingspulje, som de praktiserende betaler til via deres kontingent, kommer til at finansiere en del af kvalitetsudspillet.

"Ved at gå offensivt ind i en kvalitetsdagsorden sender vi noget af presset tilbage i kommunerne", forklarer Johnny Kuhr om baggrunden for strategien. "Når KL har nikked til strategien, skal de krav, vi stiller til kvaliteten i praksissektoren, naturligvis også gælde for de tilbud, kommunerne selv stiller til rådighed", mener han.

Johnny Kuhr understreger, at der ikke er tale om, at det er galt med kvaliteten i

En analyse viser, at politikere og beslutningstagere ikke har tilstrækkelig viden om værdien af den vederlagsfri ordning. Derfor foreslår Johnny Kuhr, at de inviteres ud på klinikkerne for at møde nogle af de 50.000 patienter i ordningen. Billederne til dette tema er taget i Charlottesøj Fysioterapi.

vederlagsfri fysioterapi, men om at foreningen erkender et medansvar for fremadrettet udvikling og manglende dokumentation.

ANALYSE AF ORDNINGEN

Den manglende dokumentation viser sig blandt andet i en analyse, Danske Fysioterapeuter netop har fået gennemført blandt ordningens interessenter: Danske Handicaporganisationer, praktiserende læger, KL, Danske Regioner, sundhedsordførere i Folketinget og embedsmænd i centraladministrationen. Analysen viser, at den vederlagsfrie fysioterapi grundlæggende opfattes positivt, men alle savner dokumentation for kvaliteten og mener, at det er Danske Fysioterapeuters ansvar at levere den nødvendige dokumentation.

På mødet i Indenrigs- og Sundhedsministeriet blev det aftalt, at ministeriet og Sundhedsstyrelsen skal komme med et oplæg til, hvordan man kommer videre med

processen omkring udviklingen af kliniske retningslinjer – ikke mindst finansieringen, der forventes at løbe op i en rund million pr. retningslinje.

Hertil siger Johnny Kuhr: "Det bør være muligt inden for de 780 millioner kroner der er sat af til vederlagsfri fysioterapi, at

■ **"Vi vælger at se det her som et window of opportunity, hvor vi byder ind med vores syn på, hvad der kan blive bedre i forhold til vederlagsfri fysioterapi".**

Johnny Kuhr

finde de 5-8 millioner, det her kommer til at koste".

DET VIDERE FORLØB

Mens kliniske retningslinjer afventer en endelig aftale om finansiering, er der dele af kvalitetsudspillet, som kan rulles ud mere

eller mindre med det samme, for eksempel udviklingen af en ny behandlingsplan.

Desuden sætter Danske Fysioterapeuter gang i en kommunikationsindsats, fortæller Johnny Kuhr:

"Analysen blandt vore interessenter viser, at politikere og beslutningstagere ikke har

tilstrækkelig viden om værdien af den vederlagsfrie ordning. Derfor skal vi invitere dem ud af kontorerne og ud i klinikkerne for at møde nogle af de 50.000 patienter i ordningen

og se, hvad det betyder for patienterne at få deres fysioterapi. Jeg tror ikke, det bliver svært at finde en klinik i hver af de 98 kommuner, der har lyst til at vise for eksempel socialudvalgsformanden, hvad det er, der foregår". ●

10 ANBEFALINGER

Danske Fysioterapeuters kvalitetsudspil indeholder 10 anbefalinger, der gælder hele ordningen og alle fysioterapeuter, uanset om de arbejder i praksissektoren eller kommunerne.

1. Bedre behandlingsplan

Der udarbejdes en skabelon for en elektronisk behandlingsplan med udgangspunkt i den nuværende statusredegørelse. Behandlingsplanen skal være det bærende samarbejdsredskab for dialog mellem patient, fysioterapeut og læge, ligesom den skal understøtte dialogen med kommunen.

2. Kliniske retningslinjer til alle behandlingsforløb

Inden for en kort årrække skal der udvikles og implementeres kliniske retningslinjer, så størstedelen af behandlingsforløbene er dækket – i første omgang inden for de fem største diagnoseområder. Initiativet skal realiseres i samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen, KL og Danske Fysioterapeuter.

3. Test og mål

For at fremme brugen af test og måleredskaber vil Danske Fysioterapeuter i 2011 afvikle en kampagne. Test og måleredskaber skal indgå og dokumenteres i behandlingsplanen.

4. Koordination af sundhedstilbuddet

Overenskomstparterne aftalte i oktober 2009, at der skulle etableres en systematisk dialog mellem praktiserende og den enkelte kommune vedrørende de særligt behandlingskrævende patienter. Aftalen er ikke implementeret. Danske Fysioterapeuter foreslår, at der i hver kommune er en kontaktperson, som fungerer som koordinator i forhold til at sikre en sammenhængende indsats på tværs af sektorerne. Desuden skal der udarbejdes en tværfaglig behandlingsplan, hvis patienten modtager supplerende tilbud både i kommune og praksissektoren.

5. Specialiserede kompetencer

Danske Fysioterapeuter anbefaler, at fysioterapeuter løbende erhverver sig specialiserede kompetencer i forhold til minimum ét af hovedområderne, børn og unge, patienter med neurologiske sygdomme og patienter med gigtsygdomme. De specialiserede kompetencer skal fremgå af den offentligt tilgængelige kvalitetsdeklaration. I samarbejde med faglige selskaber for fysioterapi vil Danske Fysioterapeuter inden udgangen af 2011 udvikle efteruddannelse målrettet fysioterapeuters behov for kompetenceudvikling inden for de nævnte hovedområder.

6. Gode fysiske rammer

De fysiske rammer skal være tilpasset patienternes behov for behandlingsfaciliteter. Derfor skal alle behandlingssteder

tilknyttes mærkeordningen godadgang.dk via foreningen 'Tilgængelighed For Alle' og den tilhørende certificering. På sundhed.dk skal det fremgå, om et behandlingssted er certificeret. Danske Fysioterapeuter vil i løbet af 2011 sørge for, at klinikker for fysioterapi bliver tilknyttet mærkeordningen.

7. Kvalitetsdeklaration

Der skal på sundhed.dk være en egentlig kvalitetsdeklaration for alle behandlingssteder. Kvalitetsdeklarationen skal indeholde oplysninger om: Kompetenceudvikling på et givet felt, eventuelle specialer og særlige behandlingsfaciliteter herunder volumenangivelser, dokumentation for tilgængelighed.

8. Patienttilfredshedsundersøgelse

Der bør gennemføres patienttilfredshedsundersøgelse fast hvert andet år. Danske Fysioterapeuter gennemfører i samarbejde med Danske Handicaporganisationer den næste patienttilfredshedsundersøgelse i foråret 2011.

9. Klinisk database

Der skal etableres en klinisk, tværsektoriel kvalitetsdatabase, som systematisk opsamler data om patienter i den vederlagsfri ordning. Databasen skal bl.a. give grundlag for sundhedsøkonomiske beregninger og basis for faglige audits o.l. Der bør inden for de kommende seks måneder træffes aftale mellem Sundhedsstyrelsen og overenskomstens parter om finansiering.

10. Anvendelsesorienteret forskning

Danske Fysioterapeuters puljer og fonde til vil de kommende tre år fokusere på forskning og udvikling af fysioterapi på det neurologiske område. Desuden skal udarbejdes en strategi for, hvordan forskning i emner med relevans for den vederlagsfri ordning skal tilrettelægges og finansieres. Det foreslås, at Sundhedsstyrelsen, KL og Danske Fysioterapeuter inden udgangen af 2011 sammen udformer en strategi for forskning i særlig relation til den vederlagsfrie fysioterapi.

Opfølgning

Foreningen foreslår, at myndigheder, Danske Handicaporganisationer og overenskomstens parter aftaler nedsættelse af en kvalitetsgruppe, som følger op på aftaler omkring ovennævnte initiativer.

På sigt bør kvalitetsudviklingen i praksissektoren, herunder den vederlagsfrie ordning, forankres i Den Danske Kvalitetsmodel.

Kvalitetsudspillet kan læses i sin fulde længde på fysio.dk

KL: Pengene skal strække længere

Anny Winther, formand for KL's social- og sundhedsudvalg

En ny organisering af vederlagsfri fysioterapi vil ikke blot gøre det lettere for kommunerne at styre økonomien, men *vil også give borgerne et bedre tilbud*, mener Kommunernes Landsforening

Et bedre tilbud til borgerne og en bedre styring af området. Det er Kommunernes Landsforenings mål med forslaget om en ny organisering af vederlagsfri fysioterapi, hvor området organiseres på samme måde som genoptræningsområdet, dvs. med en kommunal visitation på baggrund af lægehenvisningen og uden en landsdækkende overenskomst, men med lokale aftaler med de enkelte klinikker.

Selvom KL for nylig har henvendt sig til Indenrigs- og Sundhedsministeriet med forslaget om en ændret organisering, er der ikke noget nyt i forslaget, understreger borgmester Anny Winther (V), der er formand for KL's social- og sundhedsudvalg.

"Vi kunne allerede, da vi overtog myndighedsansvaret i 2008 se, at der var noget uhensigtsmæssigt i en triangel, hvor én part henviser, en anden udfører og en tredje så bare har at betale ved kasse 1, og det mener vi stadigvæk. Vi sigter ikke efter, at der skal bruges færre penge på fysioterapi, men pengene skal strække længere, fordi flere og flere mennesker får behov for behandling".

INGEN SKAL SIGE, AT VI IKKE BRUGER PENGE

Anny Winther vælger at betragte de kommunale udgifter til fysioterapi under ét. "Der er i hvert fald ikke nogen, der skal sige til os, at vi ikke bruger penge på fysioterapi til borgerne, for der har aldrig været givet så meget genoptræning som nu. Men vi har ikke været gode nok til at skaffe os viden om, hvordan de enkelte tilbud bliver brugt, og om der for eksempel er borgere, der rejser 70 kilometer for at komme til ridefysioterapi".

Anny Winther understreger, at bestræbelserne på at få pengene til at række længere ikke vil rukke ved hverken kvaliteten i tilbudet eller patientens frie valg.

"Vi har jo det samme mål som fysioterapeuterne: At patienterne skal have et bedre liv. Med en kommunal visitation vil vi kunne samordne nogle ting og måske for eksempel træne nogle flere på hold. Desuden vil vi med lokale aftaler med klinikkerne kunne vælge de klinikker ud, som vi ved, er gode til lige netop de og de diagnosegrupper og på den måde være med til at vejlede patienterne i deres valg af behandler".

DEN SVENSKKE SØMMÅTTE

- Behandling helt i dybden!

i

Brug den mod:
hovedpine, muskelsmerter og kroniske muskelspændinger, søvnproblemer, stress, anspændthed, fibromyalgi, hekseskud, kolde og ømme fødder, muskelstivhed, Ischlas, frossen skulder og meget mere.

Er du interesseret i at tilbyde dine klienter/patienter noget EXTRA?

Så har du nu muligheden for at blive forhandler af den originale Svenske Sømmåtte

Fås i 3 varianter: Classic, Soft, Combi og den klassiske fodmåtten.

Vejledende udsalgspriser inkl. moms: 449 kr. og 319 kr. for fodmåtten.

En god ordning, men det kniber med dokumentationen

En analyse blandt interessenterne i vederlagsfri fysioterapi viser, at *alle er glade for ordningen, men savner dokumentation for kvaliteten*

På grund af det pres, der i øjeblikket er på ordningen med vederlagsfri fysioterapi, har Danske Fysioterapeuter fået undersøgt holdningen til ordningen hos nogle af de vigtigste interessenter: Danske Handicaporganisationer, praktiserende læger, KL, Danske Regioner, sundhedsordførere i Folketinget og embedsmænd i centraladministrationen.

Analysen, der er foretaget i december og januar af Radius Kommunikation, viser at ordningen grundlæggende opfattes positivt, men alle de adspurgte savner udvikling af kvaliteten og dokumentation for ydelsernes effekt, og flere stiller spørgsmålstegn ved, om det er de rigtige patienter, der henvises, og om patienterne får de rigtige tilbud.

Der er ikke direkte kritik af kvaliteten i ordningen, men Danske Fysioterapeuter kritiseres for at have forsømt at dokumentere kvaliteten.

HOLDNINGER TIL ORGANISERINGEN

Analysen viser også, at Kommunernes Landsforening ikke står alene med troen på, at økonomistyringen vil blive bedre med en anden form for organisering, men hverken Sophie Hæstorp Andersen eller Liselott Blixt, sundhedsordførere fra henholdsvis Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti, der begge har medvirket i analysen, bakker umiddelbart op om ønsket om en ny organisering.

Sophie Hæstorp Andersen anerkender, at kommunerne kan have et legitimt behov for at kunne styre økonomien bedre, men mener ikke dermed, at en ny organisering nødvendigvis er det rigtige.

"Vi vil gerne være med til at drøfte det, men umiddelbart er min frygt, at det vil give borgeren

et dårligere tilbud, fordi kommunerne vil gradbøje kvaliteten i forhold til det kommunale serviceniveau og i forhold til, hvornår kassen er tom".

■ *"Vi vil gerne være med til at drøfte det, men umiddelbart er min frygt, at det vil give borgeren et dårligere tilbud, fordi kommunerne vil gradbøje kvaliteten i forhold til det kommunale serviceniveau og i forhold til, hvornår kassen er tom".*

Sophie Hæstorp Andersen, sundhedsordfører (S)

sig til borgerens rettigheder, fordi de vil kunne genkende organiseringen fra genoptræningsområdet, "men dér er der jo også problemer med at leve op til det, borgerne har krav på, så umiddelbart har jeg svært ved at se, hvad en ændret organisering skulle hjælpe", siger hun.

Sundhedsordfører for Dansk Folkeparti Liselott Blixt ser ingen grund til at ændre på den nuværende organisering: "Ordnningen er god nok, hvis man følger de regler, der er, og ikke - som for eksempel Gentofte Kommune gjorde det - indfører en kommunal visitation uden om reglerne", mener hun.

En organisering, hvor kommunerne indgår kontrakt med den enkelte fysioterapeut som leverandør lyder som noget rod, mener Liselott Blixt. "Nogle ting ser godt ud på tegnebrættet, men dur ikke, når det kommer til stykket", lyder hendes vurdering. ●

■ *"Ordnningen er god nok, hvis man følger de regler, der er, og ikke - som for eksempel Gentofte gjorde det - indfører en kommunal visitation uden om reglerne"*

Liselott Blixt, Sundhedsordfører i Dansk Folkeparti

Sophie Hæstorp Andersen, sundhedsordfører (S)

Liselott Blixt, sundhedsordfører (DF)

Et flot kvalitetsudspil, der kommer lidt sent

Formand for Danske Handicaporganisationer Stig Langvad siger nej tak til KL's forslag om en ny organisering af vederlagsfri fysioterapi. *Til gengæld mener han ikke, at det er et sekund for tidligt, at fysioterapeuterne tager initiativ* til at dokumentere kvaliteten. Fraktionen af praktiserende bakker op

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER

ag@fysio.dk

FOTO: SØREN HOLM/CHILI

 fysio.dk

KL's forslag om en ny organisering af vederlagsfri fysioterapi "er ikke en blomst, der ville gro i vores have", siger formand for Danske Handicaporganisationer (DH) Stig Langvad.

Ifølge forslaget skal der ikke længere aftales en fælles overenskomst, og kommunerne skal i stedet hver især indgå eventuelle aftaler med klinikkerne. Men det vil være et angreb på patientens frie valg, mener han.

"Patienterne ville ikke frit kunne vælge praktiserende fysioterapeut, men ville udelukkende kunne vælge imellem dem, kommunerne havde indgået aftale med. I dag kan jeg gå et andet sted hen, hvis jeg ikke er tilfreds med kvaliteten i det tilbud, jeg får", siger Stig Langvad, der også er bange for, at den sundhedsfaglige vurdering ville blive undergravet til fordel for kommunale standarder.

"Det ville blive 98 forskellige kvalitetsstandarder, der kom til at afgøre indholdet af behandlingen og ikke patientens sundhedsfagligt begrundede behov. Vi vil gerne have løbende kvalitetsudvikling, og det får man ikke med standarder".

KVALITETSUDSPIL HILSES VELKOMMENT

Men kvalitet på det vederlagsfri område får man heller ikke ved kun at ofre tid og penge på kurser i knæ og hofter og ikke inden for det neurologiske område, mener Stig Langvad, der derfor hilser Danske Fysioterapeuters kvalitetsudspil velkomment.

"Når jeg ser på de 10 ting, udspillet indeholder, er jeg nødt til at sige, at jeg synes, det kommer lidt sent, men jeg synes, at det er flot".

Kvalitet på det vederlagsfrie område får man ikke ved kun at ofre tid og penge på kurser i knæ og hofter og ikke inden for det neurologiske område, mener Danske Handicaporganisationer.

Kvalitetsudspillet vil blandt andet øge specialiserede kompetencer, og disse skal så synliggøres via en udvidet kvalitetsdeklaration på sundhed.dk, der skal gøre det lettere for patienten at finde en fysioterapeut med specialviden inden for det pågældende diagnoseområde.

"Så kan vi stemme med vores hjul, krykker og ortopædiske sko", som Stig Langvad formulerer det.

Stig Langvad er tilhænger af specialisering – og dét i en højere grad, end kvalitetsudspillet fra Danske Fysioterapeuter lægger op til. "Børn" og "neurologi" er for bredt mener han og vil gerne vide, om fysioterapeuten har kurser i for eksempel cerebral parese, sclerose og parkinson.

"Der er nogle, der mener, at klinikker skal kunne dække det hele, og det er da også nødvendigt nogle steder, men vi vil ikke alle sammen have grå leverpostej, bare fordi der er langt mellem klinikkerne i Skjern".

Stig Langvad sammenligner det at have en virksomhed som praktiserende fysioterapeut med at være autoriseret el-installatør, hvor man "er nødt til at følge med i markedet for at se, om der er kommet nye dippedutter", som han siger.

"Alt for mange inden for vederlagsfri fysioterapi har haft en almindelig lønmodtagertilgang, men man er altså nødt til at være toptunet for at vinde kundernes gunst".

PF: VÅGN OP AF DEN VEDERLAGSFRI SØVN

Bestyrelsen for Fraktionen af Praktiserende Fysioterapeuter (PF)

opfordrer til at tage Stig Langvads holdninger meget alvorligt.

"Vågn op af den vederlagsfrie søvn - du kan være i fare!", lyder overskriften i en nyhedsmail, der er sendt ud til fraktionens medlemmer.

"Vi skal simpelthen prioritere det vederlagsfrie område højere. Vi kan ikke løfte alle kritikpunkterne alene, vi må have Danske Fysioterapeuter og overenskomstens parter på banen, men når det er sagt, så må vi også gribe i egen barm", skriver PF's bestyrelse.

På kort sigt anbefaler PF klinikkerne, at drøfte emnet specialisering og samarbejde klinikkerne imellem i de lokale netværk, at få beskrevet faciliteter og adgangsforhold med hensyn til handicapvenlighed og at få beskrevet klinikken tilbud til patienter i den vederlagsfrie ordning på klinikken hjemmeside - i forhold til særlige kompetencer, interesser og efteruddannelse inden for området. ●

■ *"Der er nogle, der mener, at klinikker skal kunne dække det hele, og det er da også nødvendigt nogle steder, men vi vil ikke alle sammen have grå leverpostej, bare fordi der er langt mellem klinikkerne i Skjern".*

Stig Langvad

DELEGERETMØDE I DIN A-KASSE

DSA indkalder til ordinært delegeretmøde **torsdag 9. juni 2011 kl. 10.00** på Royal Hotel, Hammerichsgade 1, København V. DSAs delegerede er a-kassens øverste politiske ledelse og indkaldes til det årlige delegeretmøde. Du har også mulighed for at deltage.

Deltag som tilhører

Alle medlemmer af a-kassen har nemlig adgang til at overvære delegeretmødet som tilhører uden tale- og stemmeret. Du kan tilmelde dig ved at sende en mail til sw@dsa.dk med oplysning om navn og fødselsdato senest 30. maj 2011.

Send dit forslag

Alle medlemmer af DSA kan indsende forslag til behandling under dagsordenens punkt 9. Du kan sende dit forslag til sw@dsa.dk. Forslagene skal være DSA i hænde senest 9. maj 2011 kl. 12.00. Forslagsstillere har taleret under behandlingen af det pågældende forslag.

Få mere at vide om hovedbestyrelsen

Du finder en beskrivelse af hovedbestyrelsens arbejdsopgaver på dsa.dk.

Dagsorden

1. Velkomst
2. Valg af dirigent
3. Valg af stemmetællere
4. Godkendelse af dagsorden
5. Godkendelse af forretningsorden
6. Beretning
7. Regnskab
8. Fastsættelse af administrationsbidrag for 2012
9. Behandling af indkomne forslag
10. Eventuelt

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER
ag@fysio.dk

En ordning **under pres**

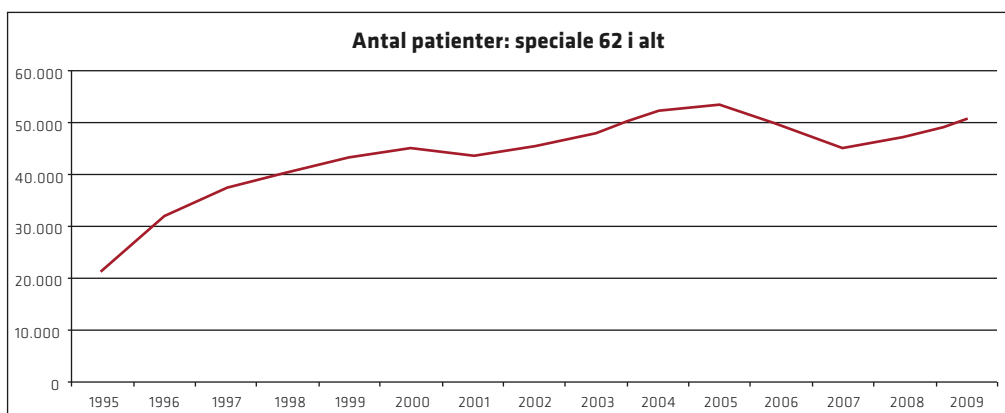
I 22 år har ordningen med **vederlagsfri fysioterapi været under pres**. Fra patienter med behov for fysioterapi og fra politikere med behov for at kunne styre økonomien

Det er 22 år siden, ordningen med vederlagsfri fysioterapi til mennesker med handicap blev indført, og næsten lige så længe har den været genstand for debat. Hos patienterne var en sådan ordning ventet med længsel, men af samme grund førte den hurtigt til bekymringer hos politikere og beslutningstagere, der ikke havde haft fantasi til at forestille sig, hvor stort behovet var.

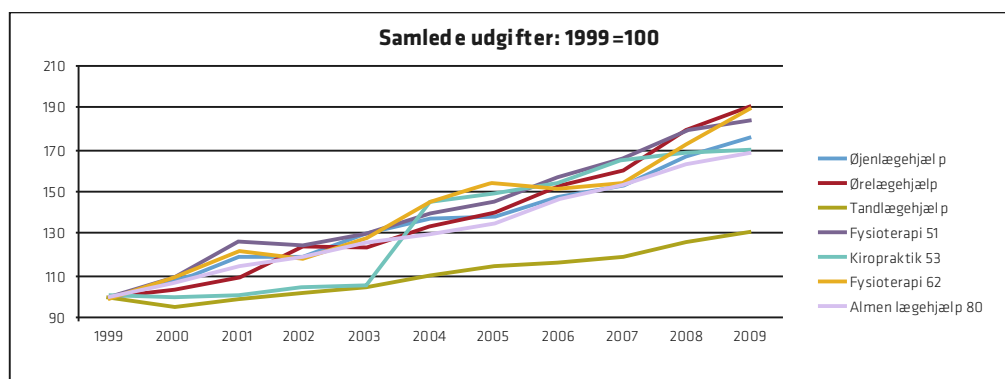
Oprindeligt blev der afsat 22 millioner kroner til ordningen. Ikke ud fra en vurdering af behovet, men ud fra, hvad der var til rådighed på budgettet. På bare fire år bredte kendskabet til ordningen sig hos læger og patienter, så antallet af patienter i ordningen steg, og udgifterne voksede til 127 millioner kroner. Og det er bare blevet ved og ved indtil i dag, hvor vederlagsfri fysioterapi koster rundt regnet 700 millioner kroner, inklusive udgifter til administration osv.

I 2008 overtog kommunerne det økonomiske ansvar for ordningen, og allerede dengang luftede Kommunernes Landsforening (KL) bekymring for, hvordan kommunerne skulle kunne styre økonomien, når visitationen alene lå hos den praktiserende læge. Den bekymring lever endnu, og det er på den baggrund, kommunerne har stillet ministeren over for et forslag om en ny organisering.

Set med Danske Fysioterapeuters briller er kommunerne dog ikke blevet kastet ud i økonomisk uføre efter overtagelsen af myndighedsansvaret. Kommunerne er blevet kompenseret for merudgifterne i form af forhøjede bloktilskud, og samlet set har kompensationen - inklusive midlerne til patienter med progressive lidelser - været større end de faktiske udgifter, hvilket vil sige, at der ville have været penge til overs, hvis pengene havde været øremærket. ●

Der har gennem tiden været skruet på forskellige håndtag i et forsøg på at bremse tilstrømningen til ordningen. I 2005 præciserer Sundhedsstyrelsen, at man kun opfylder kriteriet om et svært fysisk handicap, hvis man ikke kan klare sig i 24 timer uden hjælpemiddel. En del af de patienter, der faldt ud af ordningen på dette tidspunkt, kommer ind igen, da "tredje vej" indføres i 2007 som et tilbud til patienter med funktionsnedsættelse som følge af progressiv sygdom.

Figuren viser udviklingen i de samlede udgifter på forskellige sygesikringsområder siden 1999 i løbende priser.

Få bedre råd

**STUDIE
FORSIKRING
2011**

Med en Studieforsikring hos BAUTA er du sikret til lav pris

Studieforsikringen omfatter:

- Indboforsikring - 50% rabat
- Rejseforsikring Verden - 50% rabat
- Ulykkesforsikring - 25% rabat

Flere fordele:

- Har du en studieforsikring hos os, kan du få 25% studierabat på Bil-, Motorcykel- og Knallertforsikring
- Spar 8% ved at betale én gang om året

Studieforsikringen koster mellem 356 og 473 kr. pr. kvartal (indeks 2011) alt efter, hvor i landet du bor.

BAUTA FORSIKRING A/S

www.bauta.dk · Tlf.: 3315 1545

Pres kan være positivt

Der er behov for at udvikle nye job, *så fysioterapeuter skal være innovative og kreative*, lyder opfordringen fra generalforsamlingen i Region Syddanmark

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER

ag@fysio.dk

FOTO: HENRIK FRYDKJÆR

 syddanmark.fysio.dk

På trods af flere afbud på grund af sygdom, bød generalforsamlingen i Danske Fysioterapeuters Region Syddanmark på en engageret debat.

Regionsformand Brian Errebo-Jensen var omkring mange ting i sin beretning, blandt andet beskæftigelsessituationen og behovet for at skabe nye job. I den efterfølgende debat blev der talt dels om den udfordring, professionen har i at skabe konkrete nye jobs, dels om professionsudvikling som helhed. Faget presses blandt andet af krav om besparelser i alle sektorer, men set med de positive briller, kan dette komme til at fremme en mere innovativ og kreativ tankegang, lød nogle af overvejelserne. En konkret opfordring gik på, at fysioterapeuter også skal reagere på ansøgninger, hvor der ikke specifikt efterlyses en fysioterapeut. Men, blev det indskærpet, jobudvikling skal foregå opad – ikke nedad

Generalforsamlingen fandt sted på Syddansk Universitet, der huser den nye kandidatuddannelse i fysioterapi, og det var derfor naturligt også at debattere uddannelsesemner. Der blev i den forbindelse udtrykt et ønske om at passe godt på grunduddannelsen som grundlag for senere specialisering.

MINIFAGFESTIVAL I OKTOBER

Forsamlingen blev opfordret til at skrive sig datoen lørdag den 29. oktober bag øret. Den dag holder Region Syddanmark nemlig minifagfestival. Temaet er endnu ikke fastlagt, men emner som omstillingsparathed, evidensbaseret og ny teknologi er på banen, røbede Brian Errebo-Jensen.

Han opfordrede desuden til, at regionens medlemmer byder ind på "Fagstafetten", hvor en arbejdsplads får økonomi stillet til rådighed til at arrangere et medlemsmøde efter eget valg af emne og oplægsholder.

Går lysterne mere i retning af møder med politisk indhold, stiller Brian Errebo-Jensen gerne op til møder rundt omkring på arbejdspladserne, og vil man selv have fingrene helt nede i substansen, er der efter generalforsamlingen to ledige pladser i bestyrelsen. ●

BESTYRELSEN I REGION SYDDANMARK SER UD SOM FØLGER:

- Brian Errebo-Jensen, regionsformand
- Helle Bruun, Esbjerg Kommune
- Thomas Bertelsen, Reva-Center Vejle
- Esther Skovhus University College Syddanmark
- Maja Bräuner Sygehus Sønderjylland
- Peter Kromann, Klinik for fysioterapi, Odense
- Zanny Bowley, nyuddannet, p.t. ledig
- Kirsten Thoke, repræsentant for TR
- Helene Benfeldt, repræsentant for TR
- Tyge Sigsgaard Larsen, repræsentant for praktiserende SU-medlem

Herefter er der to vakante pladser, som man kan komme i betragtning til ved at kontakte regionsformanden.

Rige trods krisen

Det er en rigdom at have et stærkt fagligt fællesskab, og de gode historier skal få flere med. Det sagde regionsformand Tine Nielsen blandt andet i sin beretning på Region Hovedstadens generalforsamling

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER
ag@fysio.dk

FOTO: HENRIK FRYDKJÆR

 hovedstaden.fysio.dk

Trods et spinkelt fremmøde, var der kampvalg til pladserne i regionsbestyrelsen.

Der er krise, men vi er rige på andre måder". Regionsformand Tine Nielsen havde fundet optimismen frem, da hun aflagde sin beretning på Danske Fysioterapeuters Region Hovedstadens generalforsamling.

Rigdommen består ifølge Tine Nielsen i det grundfæstede fællesskab i Danske Fysioterapeuter.

"Fællesskabet er en stærk kvalitet, som vi skal skønne på, og som vi har brug for, når tiderne er mindre gunstige. Vi skal sammen bruge vores idérigdom, vores flid og vores skaberkraft. Det er egenskaber, vi kan trække på, når vi skal vriste os helt ud af krisens greb".

Tine Nielsen bevægede sig i sin lovprisning af fællesskabet og advarsel mod en snigende egoisme op i en patos, der var en

dronning værdig, og hun takkede da også Hendes Majestæt Dronning Margrethe for lån af mange af ordene.

"Dronning Margrethe har den udfordring, at hun skal favne hele Danmark, men hun skal samtidig være apolitisk og neutral. Det skal vi som forening ikke. Vi skal favne alle fysioterapeuter og hele det brede arbejdsmiljø, så det enkelte medlem føler sig repræsenteret. Men vi er en politisk forening", fastslog Tine Nielsen.

FLERE MEDLEMMER MERE LEGITIMITET

Danske Fysioterapeuter skal fremover gerne favne endnu bredere end i dag. Tine Nielsen fortalte om hovedbestyrelsens målsætning om, at 90 procent af alle fysioterapeuter skal være medlemmer af foreningen

mod i dag cirka 84 procent. For jo flere medlemmer, jo større legitimitet i udtalelser på standens vegne, som hun sagde.

Men hvordan gør man? "Hvad er fysioterapeutisk kultur, hvad er vores kendetegn, og hvordan får vi den store gruppe af nye fysioterapeuter til også at opleve, at de er en del af et fællesskab?", spurgte Tine Nielsen og opfordrede forsamlingen til at sprede de gode historier om fællesskabet til kolleger, der står udenfor.

Den opfordring er hermed bragt videre, for der var ikke så mange, der hørte den på generalforsamlingen, hvor kun en begrænset andel af regionens medlemmer var mødt op. Ikke desto mindre var der dog rift om pladserne i regionsbestyrelsen, og først efter et kampvalg var pladserne fordelt. ●

Hendes majestæt regionsformand Tine Nielsen aflagde en inspireret mundtlig beretning.

BESTYRELSEN I REGION HOVEDSTADEN SER UD SOM FØLGER:

- Tine Nielsen, regionsformand
- Per Norman Jørgensen, Klinik for fysioterapi, Borgergade
- Jes Mogensen, Klinik for Fysioterapi i Aakirkeby
- Solvejg Pedersen, Frederiksberg Sundhedscenter
- Kirsten Carstensen, Klampenborg Fysioterapi
- Mie Rinaldo, Træningscenter Brønshøj-Husum.
- Anne Marie Jensen, Havnstadsklinikkens fysioterapi
- Bettina Jensen, Fysioterapien Bispebjerg Hospital
- Line Schiellerup, Hvidovre Hospital
- Charlotte Larsen, Københavns Kommune, Sundheds- og omsorgsforvaltning
- Mette Amstrup, Sundhedstjenesten Helsingør Kommune
- Per Tornøe, Østerbro Fysioterapi
- Carsten Bugtrup Jensen, Frederikssund Hospital
- Børge Bo Hansen, Lions Kollegiet
- Tilde Randsborg, Rigshospitalet
- Lasse Rosenkilde Lundquist, studerende

Etablering og drift af træningscenter

Fysioterapeut og advokat som har mange års erfaring med etablering og drift af kommercielt drevne træningscentre i forbindelse med fysioterapi-klinikker tilbyder konsulentbistand.

Vi sikrer:

- Juridisk rådgivning gennem hele processen
- Fornuftig drift fra starten
- Realistiske budgetter
- Rådgivning om oplæring og uddannelse af personale
- Markedsføring der virker
- At du får en samarbejdspartner der ser muligheder og løsninger
- At du opnår bedre økonomi i din forretning

Vi dækker hele landet. Kontakt os for en uforpligtende forespørgsel.

FysioKonsulenterne

Vesterbrogade 95A • 1620 København V
Telefon: 30 24 78 56 • E-mail: info@fysiokonsulenterne.dk

www.fysiokonsulenterne.dk

Økonomisk sundhedstjek?

Vi kan give din virksomhed et økonomisk sundhedstjek og sikre, at jeres form er optimal. Kontakt en af vores specialister indenfor sundhedssektoren:

Gitte Krogh

tlf.: 98 18 33 33,
e-mail: gl@n-c.dk

Per Kristensen

tlf.: 98 18 33 33,
e-mail: pk@n-c.dk

Nielsen & Christensen

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

www.n-c.dk

”Et fint resultat *efter omstændighederne*”

Sundhedskartellet er blevet enige med regioner og kommuner om et forslag til *en ny toårig overenskomst*

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER

ag@fysio.dk

FOTO: SIMON KNUDSEN

fysio.dk/ok11

En overenskomstforhandling er ofte det muliges kunst, men Danske Fysioterapeuters forhandlere lignede nærmere nogle, der havde gennemført det umulige, da de mødte på arbejde mandag den 28. februar efter tre dage uden søvn.

De mange vågne timer var dog godt givet ud, for i løbet af weekenden var det lykkedes Sundhedskartellet at nå til enighed med både Danske Regioner og Kommunernes Landsforening om aftaler om nye toårige overenskomster. Et resultat, som konstitueret forhandlingschef i Danske Fysioterapeuter, Hanne Aasted, kalder "rigtig fint efter omstændighederne".

FØRST LØNSTIGNINGER I 2012

De to aftaler ligner hinanden til forveksling. Begge rummer ingen lønstigninger i 2011, men en stigning på 2,65 procent i 2012.

Den manglende lønstigning i 2011 skyldes, at Sundhedskartellet bærer på en gæld til arbejdsgiverne, der skal afvikles i løbet af 2011. Gælden skyldes reguleringsordningen, der sikrer, at lønudviklingen på det offentlige og det private område ikke er alt for uens. Normalt er ordningen til fordel for det offentlige arbejdsmarked, men i 2009 steg lønningerne på grund af finanskrisen mere på det offentlige område end i det private, og truslen om en lønregulering i negativ retning var derfor reel i 2010. Truslen blev afværget med en aftale med arbejdsgiverne om, at gælden i stedet skulle betales ved forhandlingsbordet.

Selvom de samfundsøkonomiske omstændigheder har sat deres præg på både forhandlingerne og resultatet, er flere ting værd at fremhæve, mener Hanne Aasted.

"Vi har ikke kun skullet slås for vores krav, men også kæmpe for at bevare de rettigheder, vi havde i forvejen - særligt vedrørende arbejdstiden, og det er lykkedes. Sundhedskartellet's hovedkrav har været at sikre reallønnen bedst muligt. Det har vi på grund af gælden ikke kunnet gøre i 2011, men det er lykkedes at få nogle fornuftige lønstigninger i 2012, og vi har valgt, at der skulle være tale om generelle lønstigninger, så al den løn, der kunne skræbes sammen er lagt, så den kommer alle til gode", siger Hanne Aasted.

De midler, der var til anvendelse lokalt, er brugt til at få nogle lønbestemmelser ind i overenskomsten vedrørende såkaldt "atypiske stillinger", f.eks. udviklings- og forskningsstillinger, forklarer hun. "Det betyder ikke, at der er nogen, der skal indplaceres anderledes her og nu, men det signalerer, at der er faglige karriereveje også rent overenskomstmæssigt. Det er en strategi, som vi har haft i mange år, og som ligger godt i tråd med repræsentantskabets beslutning om, at vi skal arbejde for særlig honorering af folk med særlige kompetencer".

De midler, der uden for lønrammen findes til udvikling, er denne gang afsat til projekter med faglig og professionsrettet udvikling. For regionernes vedkommende en pulje på 15 millioner kroner, der kan søges til projekter på Sundhedskartellet's område. Og for

kommunernes vedkommende er et antal millioner kroner afsat til et samarbejdsprojekt om kvalitet, kliniske, retningslinjer og dokumentation.

LÆGGER SPOR UD TIL FREMTIDEN

Der er tale om forlig, der peger fremad, mener Hanne Aasted: "I Sundhedskartellet er vi faktisk lidt stolte over at have lavet et forlig, der lægger spor ud til fremtiden, i og med professionsudvikling og kvalitet er på dagsordenen".

I løbet af de næste uger skal samtlige 120.000 medlemmerne af Sundhedskartellet stemme om forhandlingsresultatet. Afstemningen forventes afsluttet den 29. marts.

Fra Hanne Aasted lyder en opfordring til, at så mange som muligt stemmer, så foreningen ikke risikerer at blive kastet ud i en konflikt, alene fordi medlemmerne har glemt at stemme: "Uanset om man er tilfreds med resultatet eller ej, er det vigtigt at man stemmer og på den måde tilkendegiver, om man mener, at vi vil kunne konflikte os til mere".

Læs mere om aftalen i detaljer på fysio.dk/ok11

Helios Hovedstøtte Kommunikations Tilbehør

Armslynge
Giver mulighed for bevægelse og aftastning

Fast hovedsidesstop
Aftageligt fast hovedsidesstop med O1 kontakt - Kan monteres i begge sider

Kommunikationshagepude
Kommunikationshagepude med O1 kontakt

Besøg www.helios-anatomic.dk
For mere information og kontakt os for rådgivning og eventuel afprøvning af vores produkter

Kildegaardsvej 8 C · 2900 Hellerup · Tlf. 32 516 517

Lars Greve Mouritzen

Vi har mistet en god kollega og ven. Lars Greve Mouritzen er afgang ved døden.

Lars blev uddannet som fysioterapeut i år 2000 fra Odense-skolen, hvorefter han blev ansat i Svendborg kommune.

Lars' fysioterapeutiske identitet var meget stærk. Han var en meget dygtig, seriøs og engageret fysioterapeut både som generalist og som specialist. Han mestrede både det store overblik og evnen til at se detaljen. Han havde et stort hjerte, når det gjaldt de ældre borgere, men var åben over for alle arbejdsopgaver og var altid klar til at tilbyde sin hjælp, hvor det var nødvendigt.

Lars bestred desuden hvervet som sikkerhedsrepræsentant, som han mestrede på alle niveauer. Han var meget opmærksom og passede på sine kollegaers vé og vel.

Lars var omsorgsfuld og hjælpsom både som menneske og som kollega. Han var altid fuld af energi og kunne - rent bogstaveligt - ikke stå stille. Lars var altid i bevægelse, gående, løbende eller på cykel. Han snupede altid cyklen og var den, der kom først, selvom kollegaen tog bilen.

Lars spredte energi omkring sig. Han ønskede, at tingene skulle fungere, og han gjorde altid sit til at det skulle lykkes.

Lars var en loyal kollega, og hvad han end engagerede sig i, var det 100 procent. Han var en dejlig kollega og var mand for hygge og sjov. Det var også på hans initiativ, at der i sommeren 2010 blev arrangeret 10 års jubilæum for F97B og F97C. Lars var

medvirkende drivkraft til, at en stor del af os blev samlet og holdt en skøn fest med udveksling af gamle minder og fremtidige planer.

Lars var utrolig glad for sin familie. Og stolt af den. Han talte ofte og gerne om sine piger. Både om hverdagen med glæder og bekymringer, men også historier fra ferierne, som de havde sammen. Vi fornemmede de stærke familiebånd, som var med til at give Lars sin stærke personlighed.

Lars var en fighter. Det så vi også før hans sygdom. Han var meget vellidt blandt borgere, kolleger og tværfaglige samarbejdspartner. I hele sygdomsforløbet er der rundt om i kommunen blevet spurgt meget til Lars' tilstand.

I vores afdeling er der sagt Lars rigtig mange gange i det sidste halve år. Vi har været samlet hver gang der var nyt om Lars' tilstand.

Lørdag den 12. februar var det endeligt. Du havde tabt den uretfærdige kamp mod kræften og var taget på din sidste rejse. Kære Lars. Vi savner dig, og der er ingen der kan udfylde din plads hos De Trænende Terapeuter. Du har efterladt et stort tomrum både fagligt og menneskeligt. Vi er meget taknemmelige over at have kendt dig og arbejdet sammen med dig. TAK.

Vores tanker går til Tina, Laura og Clara, din mor, far og søster.

Æret være Lars' minde.

På vegne af De Trænende Terapeuter i Svendborg Kommune.

24 TIMERS POSTURAL OMTANKE - DERFOR...

For at undgå deformiteter så som, hofte dystrofier, kontrakturer og tryksår, må vi gribe om nældens rod og gøre hvad vi kan, for at disse tilstande ikke får mulighed for at opstå. Korrekt positionering sikrer, at uhensigtsmæssige asymmetriske positioner ikke indtages og at ovenstående tilstande mindskes, eller ikke udvikles.

Et 24 timers positioneringsprogram giver de bedste betingelser.

Kigger man eksempelvis isoleret set på positionering i den liggende stilling, kan man ved at benytte et liggesystem 2 timer om dagen eller natten, opnå 730 timers progressive passive terapitimer per år. Bruges liggesystemet hver nat, svarer det til ca. 3.600 timer, hvor kroppen er afslappet og har de bedste betingelser for restitution. Inkluder positionering i siddende, gående og stående stilling og der er svaret på, hvorfor 24 timers korrekt positionering og dermed postural omtanke er nødvendig.

Hos Anatomic SITT A/S er vi specialister i positionering og i at bidrage til at skabe balance i kroppen. Vi kan på flere niveauer imødekomme positionering i den siddende, gående og stående stilling - og vi har også indført et meget attraktivt liggesystem. Ring til os og hør mere eller tilmeld dig vores **seminar om positionering i den liggende og stående stilling.**

Viengevej 4, 8240 Risskov, tlf. 8617 0174, fax 8617 0175, a-sitt@anatomic-sitt.dk

www.anatomic-sitt.com

**Anatomic
-SITT-**

DEBATINDLÆG AF: PETER BECH KJELDSSEN, FORSKNINGS- OG UDVIKLINGSCEF, PROFESSIONSHØJSKOLEN VIA UNIVERSITY COLLEGE

Skyklapper over for professionshøjskolerne

Ville det ikke have været en oplagt mulighed at lade den fysioterapeutiske viden udvikle sig i den sektor, der har den tætte kontakt til professionen?

Videnskabsministeriet har netop godkendt, at Syddansk Universitet må oprette en kandidatuddannelse i fysioterapi. Det er en sejr for universitetet, men spørgsmålet er, om det tjener uddannelsesområdet bedst?

På den ene side er der grund til at glæde sig over kandidatuddannelsen i fysioterapi. Det er en anerkendelse af professionen og de fysioterapeuter, som blandt andre VIA University College er med til at udanne.

Det er positivt, at vores studerende har mulighed for at blive optaget direkte på en kandidatuddannelse og senere eventuelt fortsætte i et ph.d.-forløb. Dermed nærmer vi os de internationale vilkår for professionsområdet.

På den anden side er der ikke helt fornuft i tingene. Professionshøjskolerne har de seneste år udviklet sig til markante videninstitutioner, der er nået langt med forberedelserne til at udbyde masteruddannelser. Ville det ikke have været en oplagt mulighed at lade den fysioterapeutiske viden udvikle sig i den sektor, der har den tætte kontakt til professionen?

Universiteterne har ikke monopol på at ruste de studerende til at

evaluere, kvalitetsudvikle og evidensbasere klinisk praksis. Det er kompetencer, der også kan opnås i professionshøjskole-sektoren.

Derudover ville en professionsmaster i fysioterapi få et tæt samspil med praksis og de konkrete erfaringer. Der opstår en naturlig synergi, fordi professionshøjskolerne i forvejen er tæt knyttede til praksis.

Men kandidatuddannelsen i fysioterapi ligner en utidig forhindring for udviklingen af professionsmasteruddannelser. Der er næppe basis for at akkreditere professionsmastere inden for samme faglige felt som det, kandidatuddannelsen i fysioterapi dækker.

Professionshøjskolerne må altså endnu engang vige for universitetssektoren. Det er ærgerligt for uddannelsesområdet i bred forstand.

Selv om vi møder modstand og skyklapper, arbejder vi videre for at kunne berige uddannelsesverdenen med professionsmasteruddannelser med en stærk relation til praksis.

Men det er vigtigt, at det bliver en forskningsbaseret masteruddannelse, som anerkendes bredt i sundhedsvæsenet.

SVAR FRA: FORMAND FOR DANSKE FYSIOTERAPEUTER, JOHNNY KUHR

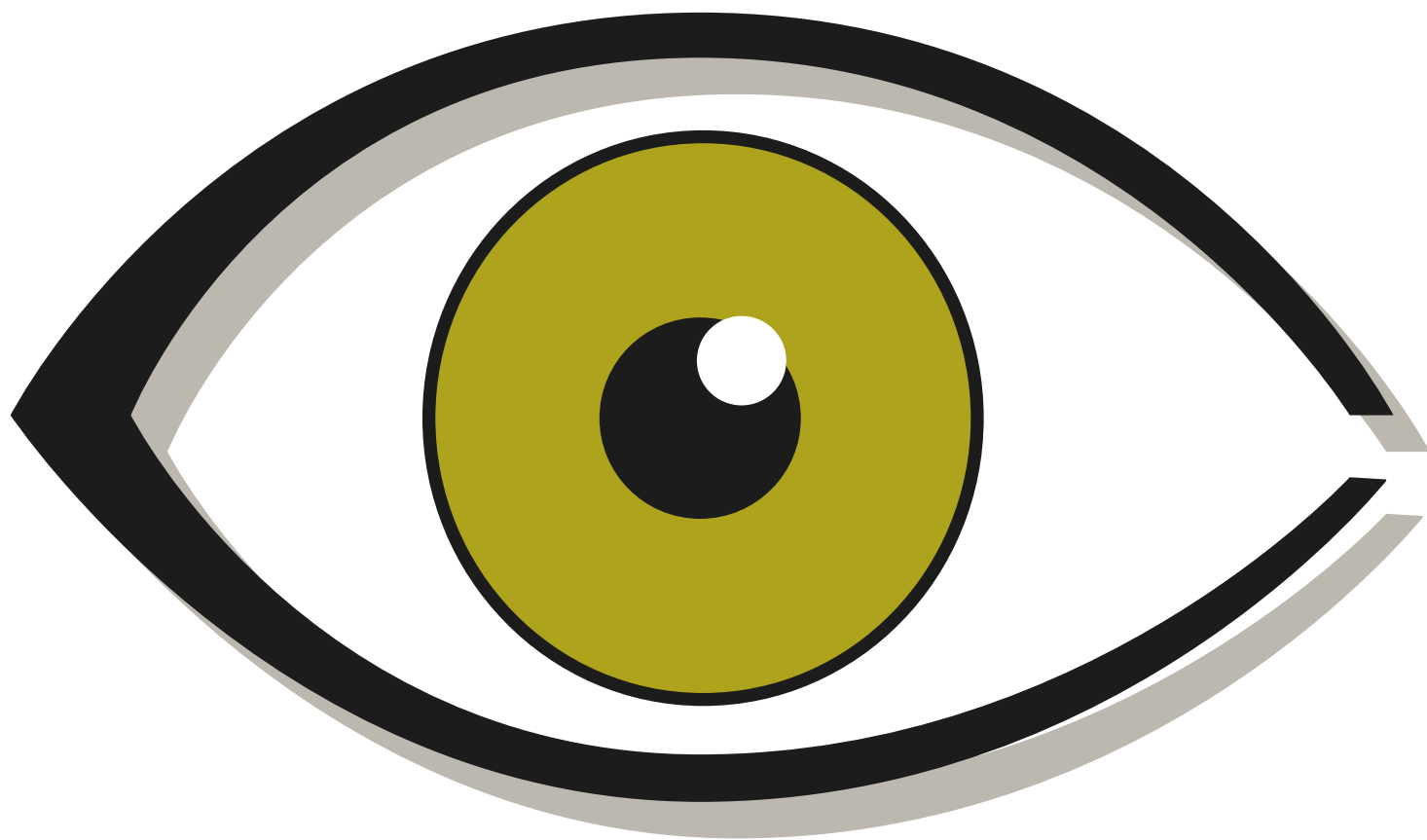
Lars Peter Bech Kjeldsen spørger, om det nu er en god ide at have en kandidatgrad i fysioterapi. Selvfølgelig er det en god ide!

Kandidatuddannelsen i fysioterapi på Syddansk Universitet giver nogle helt nye og meget perspektivrige muligheder for at højne professionens faglige kvalitet og gør det endnu mere attraktivt at udanne sig til fysioterapeut. Kandidatuddannelsen vil være med til at løfte det generelle faglige niveau samt medvirke til at sikre tilgangen af unge mennesker til professionshøjskolerne. Så for mig at se tjener kandidatuddannelsen bestemt såvel fysioterapien som uddannelsesområdets interesser.

Lars Peter Bech Kjeldsen ser hellere masteruddannelser ved professionshøjskoler end kandidatuddannelse ved et universitet. For Danske Fysioterapeuter er det ikke enten eller, men derimod både og. Det er godt med masteruddannelser, særligt for de fysioterapeuter, der har været på arbejdsmarkedet i et stykke tid, men det kan ikke erstatte en forskningsbaseret kandidatuddannelse. Og netop forskningsbaseringen er det centrale, for her kan

universiteterne noget, som professionshøjskolerne ikke kan. Hvis fysioterapien fortsat skal udvikle sig på samme betingelser som det øvrige sundhedsvæsen, er det nødvendigt, at flere fysioterapeuter bliver forskere, og at mere fysioterapi bliver forskningsbaseret. Den udfordring løftes i dag kun i universitetsregi.

Som Lars Peter Bech Kjeldsen nævner, er kandidatuddannelsen en anerkendelse af professionen og de fysioterapeuter, som bliver uddannet på VIA University College og de øvrige professionshøjskoler i landet. En velfungerende grunduddannelse er forudsætningen for en kandidatuddannelse. Og der er endda direkte adgang til kandidatuddannelsen for professionsbacheloruddannede fysioterapeuter, uden at det er nødvendigt at tage en suppleringsuddannelse. Det kan kun tages som udtryk for en endog stor anerkendelse af fysioterapeuters faglige niveau. Et fagligt niveau, som Lars Peter Bech Kjeldsen og hans kolleger på professionshøjskolerne kan tage æren for.

Synstræning af patienter med hjerneskader

Mange patienter med senhjerneskade oplever problemer med balance, syn og svimmelhed. *Det gør det svært for dem at genoptage deres arbejde.* Fysioterapeuterne i Hjerneskadecenter BOMI har gode erfaringer med synstræning i samarbejde med optometriste

AF: BIRGITTE LUND BÆKGAARD
OG PIA SIBBERN, FYSIOTERAPEUTER
birgitte@bomi.roskilde.dk,
pias@bomi.roskilde.dk

FOTO: HENRIK FRYDKJÆR

 <http://roskildebomi.dk>

» **Nedsat fysisk og kognitiv funktion**, som påvirker den enkelte persons evne til at udføre almindelige daglige aktiviteter, er almindelige følger efter en hjerneskade.

En norsk masterafhandling (1) fra maj 2010, konkluderer på baggrund af casestudier, at synsforstyrrelser er af betydning for måden, patienter med erhvervet hjerneskade bevæger sig på, og indikerer dermed, at det er et forhold, som man bør være opmærksom på i sin behandling.

NEDSAT SYN PÅVIRKER HVERDAGEN

På hjerneskadecentret BOMI i Roskilde tilbydes fase 3-genoptræning og arbejdsevneafklaring, hvor vi som fysioterapeuter arbejder tæt sammen med ergoterapeuter, psykologer og socialrådgivere.

I de sidste ti år har vi oplevet, at flere af vores kursister med erhvervet hjerneskade, uanset om årsagen til skaden er infarkt, hjerneblødning eller hovedtraumer, kan have følger i form af nedsat balance, svimmelhed og ændret synsfunktion. Flere har været så invaliderede af synsproblemet, at de har haft svært ved at genoptage deres arbejde.

Generelt har vi i arbejdet med hjerneskadede primært været opmærksom på ændringer i synsfunktionen hos den senhjerneskadede borger, hvad angår synsfeltudfald, hemi- eller kvadrantanopsi (blindhed i en af de fire kvadranter i synsfeltet), visuel neglect og dobbeltsyn. Men det er vores erfaring, at flere af kursisterne klager over ændring af synet, selv om de ikke har de klassiske ændringer i synsfunktionen. Kursisterne er ofte blevet undersøgt og hjulpet hos optiker eller øjenlæge ift. deres synsskarphed, og flere har fået en anden styrke i brillerne.

Alligevel er der en relativ stor gruppe, der klager over synet. Det drejer sig typisk om svien i øjnene, sløret syn og klager over, at det er svært at læse, fordi de kommer til at springe linjer over, eller ordene flyder sammen.

Kursisterne kan ikke nå at læse undertekster, når de ser fjernsyn, og fravælger film og reklamer med hurtige billedskift. Disse vanskeligheder bliver ofte fulgt af hovedpine, lokaliseret op over øjnene, i panden og bagom øjnene.

Derudover oplever patienterne ofte utryghed i forbindelse med

RESUMÉ

En stor gruppe mennesker med senhjerneskadede har problemer med synet og lider af svimmelhed og balanceproblemer. Fysioterapeuterne i Hjerneskadecenter BOMI samarbejder med optometriste, når de genoptræner patienter med problemer som for eksempel: samsyn, sløret syn, svært ved at læse, manglende evne til fokusering.

daglige gøremål som f.eks. indkøb og at færdes mellem mange mennesker. Denne type aktiviteter stiller store krav til dem både visuelt og balancemæssigt. De kan have nedsat visuelt overblik, svært ved at skifte mellem at fokusere først på indkøbssedlen og bagefter på varerne på hylden. Det resulterer for nogle i, at de ikke kommer hjem med alle de varer, der stod på sedlen, eller helt undgår at købe ind. Andre oplever problemer med deres afstandsbedømmelse og er klodsede eller får ramt ved siden af, når de rækker ud efter en vare eller en kop.

Klinisk ser vi ofte, at disse kursisters fysiske fremtoning er usikker, og flere går let bredsporet, særligt når der stilles flere samtidige krav. De bevæger sig stift, en bloc med meget lidt selektivitet cervikalt og thoracalt. Nogle af dem er anspændte i nakken, hvilket kan forveksles med nakkeproblemer.

SYN OG BALANCE

Synet er en vigtig kilde til at opnå information om omverdenen. Kvaliteten af denne information afhænger af synsstyrke, farvesyn, synsfelt og opfattelse af bevægelse, form og kontraster.

Synsmæssige processer og indtryk bearbejdes i et samspil mellem nervefibre i øjet, subkortikale områder og hjernebarken. Det kortikale område af hjernen, der skal bearbejde og analysere visuelle informationer, er større end det, der dækker alle de øvrige sanser tilsammen.

Synet har betydning for opretholdelse af balancen og for

rumopfattelsen. I den forbindelse er det primært information fra synssans, den vestibulære sans og den proprioceptive sans, der bearbejdes i centralnervesystemet (CNS) for at give et hensigtsmæssigt output (figur 1).

Når kroppen er i bevægelse, bliver sanseindtrykkene løbende bearbejdet i CNS, der påvirker kroppens muskulatur og justerer muskeltonus og øjets bevægelser og eventuelt korrigerer kroppens stilling samt orientering (2). Justeringerne medfører ny afferent information, der igen skal bearbejdes i CNS, der derefter giver nye ordrer. Hele dette feedback- og feedforward-system skal fungere på en passende måde, så der ikke opstår problemer med at holde balancen eller med svimmelhed.

MISMATCH

Hvis CNS ikke genkender informationerne fra syns-, vestibulær- og proprioceptiv sans eller ikke kan bearbejde sansestimuli, opstår der mismatch i systemet. Signalforvirringen er medvirkende årsag til den vegetative respons som svimmelhed og kvalme. Det samme kender vi fra søsyge. Her oplever man også uoverensstemmelse mellem de visuelle og mekaniske informationer. Man mærker et og ser noget andet.

Når vores kursister lider under et mismatch i systemet, har vi i vores fysioterapeutiske undersøgelser ofte set, at den vestibulære funktion er påvirket. En af vestibulærsansens vigtigste opgaver er styring af øjenbevægelserne i forhold til hovedets stilling, og evnen til at fokusere under bevægelse er en forudsætning for en sikker orientering i omgivelserne og en oplevelse af at have en god balance.

ERFARINGER I USA OG ENGLAND

I England har behavioural optometrists igennem de seneste år oplevet øget henvisning af mennesker med neurologiske sygdomme til synstræning (3).

Okulomotorisk dysfunktion er en af de mest almindelige årsager til henvendelse hos en optometrist. Okulomotorisk dysfunktion

kan vise sig som langsom læsning og påvirket visuel opfattelse – nedsat evne til at opfatte det, man ser, og er blandt de mest almindelige årsager til synsvanskeligheder efter en hjerneskade.

Et studie viser (4), at op mod 90 procent af personer med mild traumatisk hjerneskade (TBI) eller cerebrovaskulær lidelse (CVA) har okulomotoriske dysfunktioner efter den akutte fase.

Nogle optometriste og synspædagoger i Norge benytter computertræning til behandling af visuelle problemer efter hjerneskade. Denne type træning tager dog ikke højde for, hvordan en person med hjerneskade skal lære at styre synet i bevægelse og under daglige aktiviteter. Selv om en del af vores kursister beskriver synsmæssige vanskeligheder i ro, har de fleste de største vanskeligheder i bevægelse.

KONTAKT TIL OPTOMETRISTER

Siden februar 2008 har Hjerneskadecentret BOMI i Roskilde prioriteret synstræningen som en vigtig del af rehabiliteringen. Der blev indledt et tæt tværfagligt samarbejde med optometriste fra Roskilde Synspleje, som har stor erfaring i træning af synsfunktion.

Træningen foregår på Hjerneskadecentret, hvor optometristerne træner kursisterne sammen med fysioterapeuterne. Det betyder, at vi kan supplere optometristernes synstræning med fysioterapeuternes viden om bevægelse og balance. Begge faggrupper er enige om, at synet også skal trænes, mens kroppen er i bevægelse. Indtil nu har 38 kursister fået tilbudt denne træning.

DEN FYSIOTERAPEUTISKE UNDERSØGELSE

Den øgede opmærksomhed på synet, og synets betydning for hele balancesystemet, har medført at vi i vores fysioterapeutiske undersøgelser gennem de seneste år har været mere bevidste om at uddybe vores anamnese og undersøgelse til også at omfatte visuelle problemstillinger.

Inspektion af patienten foregår både i ro og bevægelse, og patienterne bliver undersøgt for neurologiske udfaldssymptomer. I ro ser vi specielt efter alignment, især hovedets stilling, hvor der ved anstrengt syn skal være opmærksomhed på øget højercervical lordose og let fremskudt hoved affødt af anstrengt fokusering og den øgede spænding i nakkerosettens muskler.

I bevægelse observerer vi kursistens sikkerhed i sin færden – herunder fleksibilitet, evne til frit at bevæge hovedet og evne til at orientere sig i rummet.

Det har været svært for os at finde balancetest, der er fintfølede nok til at afdække vores målgruppe af borgere med hjerneskade i fase 3, der har et relativt højt fysisk funktionsniveau og er på vej ud i arbejde igen. Kursisterne går og bevæger sig umiddelbart upåfaldende indendørs på fladt underlag, men har balanceproblemer, når de går udendørs på ujævnt terræn, eller når der stilles flere samtidige krav til dem.

Derfor har vi selv sammensat et testbatteri af

Synstræningen foregår en gang om ugen som gruppetræning på Hjerneskadecentret. Fysioterapeuterne deltager hver uge og optometristerne hver tredje uge. Træningen suppleres med daglige hjemmeøvelser, udfærdiget af optometriste. Øvelserne bliver løbende justeret. Fysioterapeuterne træner kursistens balancesystem med særlig fokus på vestibulær og proprioceptiv træning. Det er vores erfaring, at kursisterne har behov for særlig neurofaglig støtte, der tager højde for kognitive dysfunktioner med nedsat indlæring og evne til at fastholdelse af instruktion.

veldokumenterede test som en del af vores almindelige fysioterapeutiske undersøgelse. De valgte test afdækker borgernes balance både statisk og dynamisk, herunder proaktiv og reaktiv balance. Vi bruger testbatteriet i starten og ved afslutningen af deres forløb for at samstemme resultater.

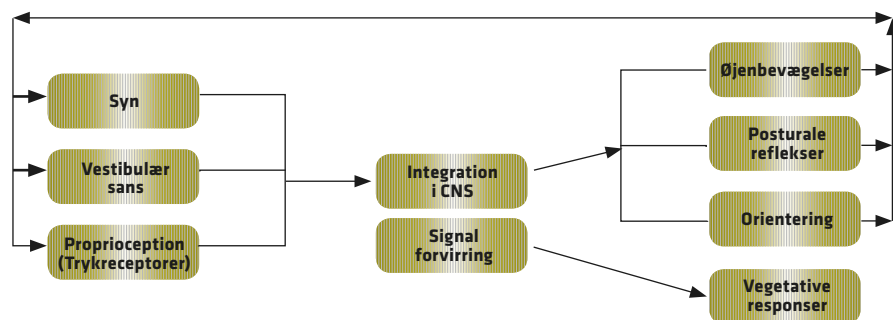
For undersøgelse af den statiske balance bruger vi dele af Bergs Balanceskala. Vi har valgt kun at bruge dele af testen dels på grund af tidnød, dels fordi flere af deltestene ikke var følsomme nok for borgere med et højt fysisk funktionsniveau. Derudover bruger vi CTSIB, (Modified Clinical Test for Sensory Interaction in Balance). Denne test udelukker synet, så man sikrer sig at få et klart billede af borgernes vestibulære og proprioceptive sans.

Vi fik præsenteret en række test af reaktiv balance i forbindelse med et kursus med M. Woollacott og A. Shumway-Cook. Vi anvender Release Test udviklet af Fay Horak og senere modificeret til BESTest og Nudge Test af Mary Tinetti, som giver et billede af evnen til opretholde og genfinde postural kontrol ved uventede udefrakommende stimuli.

For at afdække den proaktive dynamiske balance anvendes Dynamic Gait Index (DGI*), der evaluerer og dokumenterer evnen til at korrigere gangen i forhold til forskellige udfordringer hos personer med balanceproblemer.

De sidste måneder har vi forsøgsvis anvendt BESTest* udviklet af Fay Horak og Laurie King. BESTest er et testbatteri sammensat af forskellige test. En del af disse test er de samme, som vi har brugt hidtil, men scoren i BESTest er mere nuanceret og bedre til at identificere forandringer hos vores patientgruppe.

Ud over disse test har vi fokus på centrale og perifere vestibulære dysfunktioner. De perifere vestibulære dysfunktioner kan skyldes ørestenssvimmelhed (Bening Paroxymal Positionel Vertigo, BPPV), og kan forværre oplevelsen af svimmelhed. Vi tester derfor

Figur 1. Figuren illustrerer balancesystemet i en forenklet skematisk model. Modellen er inspireret af materiale dels fra dr. med. Søren Vesterhauge, dr. med. Måns Magnusson (2) samt ph.d. Bente Schibye og ph.d. Klaus Klausen m.fl. (7, figur 2.61).

BLÅ BOG:

Birgitte Lund Bækgaard
Fysioterapeut fra 1993. Ansat ved Hjerneskadecentret, BOMI i Roskilde i 2007. Tidligere ansættelser: Opføringsklinikken for neurologiske patienter på Frederiksberg, klinisk underviser på Skodsborg Fysioterapiskoles undervisningsklinik, Greve kommune. Birgitte Lund Bækgaard har gennemført neurodynamik-kursus og andre relevante kurser.

Pia Sibbern
Fysioterapeut fra 1996. Ansat ved Hjerneskadecentret, BOMI i Roskilde i 2000. Tidligere ansættelser: Næstved, Slagelse og Vordingborg Sygehus med særlig tilknytning til det neurologiske område. Har gennemført en række neurologiske kurser, herunder IBITA's grundkursus i Bobath samt neurodynamik-kursus til neurologiske patienter.

med Dix-Hallpike test for øresten i dorsale og anteriore buegange (5, 6), og Roll Test (5) for den laterale buegang i ørene.

Vi vurderer, om øjnene kan følge bevægelser og konvergere (indadretning) samt borgerens evne til at stabilisere synet under bevægelse (VOR – Vestibulær Okulær Refleks (5)). Desuden undersøger vi træthedens betydning i hverdagen ved hjælp af spørgeskemaet MFIS (Modified Fatigue Impact Scale*). Mange af vores kursister er generet af træthed på grund af hjerneskaden, men det er også vores oplevelse, at problemer med synsfunktionen medfører et øget energiforbrug i dagligdagen, som forstærker trætheden.

DEN FYSIOTERAPEUTISKE BEHANDLING

Ud over at vi arbejder med statisk og dynamisk balance, har vi særlig fokus på træning af balancesystemet, stimulering af syn, proprioception og vestibulær sans. Vi har fokus på habituation (tilvænning), hvor målet er at opnå en mere hensigtsmæssig respons på visse symptomfremkaldende stimuli ved gentaget og gradvis eksponering (desensibilisering).

Derudover er der i rehabiliteringen fokus på substitution, det vil sige centralnervesystemets evne til at vægte informationer fra andre sanser i stedet for information fra det dysfunktionelle system.

Patienter med perifere vestibulære dysfunktioner i form af ørestenssvimmelhed behandles blandt andet med Epleys manøvre (6).

SYNSTRÆNING I SAMARBEJDE MED OPTOMETRIST

Som følge af samarbejdet med optometrist har fysioterapeuterne fået øget opmærksomhed på, at nedsat synsfunktion kan påvirke måden, man bevæger sig på, idet hele balancesystemet påvirkes, særligt hvis de andre sanser ikke kan kompensere tilstrækkeligt. Derfor er vi blevet mere bevidste om, at træningen også skal indeholde synsfunktions- og synsstabiliserende øvelser. Her træner kursisten evnen til at fokusere, samtidig med at han bevæger sig, eller en genstand bevæger sig i forhold til ham.

Øjenkontroløvelser styrker evnen til at styre øjnene præcist og hurtigt hen på det, man vil fokusere på (saccade bevægelser), og derved forbedres evnen til at orientere sig.

Vi er også blevet mere opmærksomme på træning af det centrale og perifere syn. Det centrale syn bruges, når man fokuserer direkte på noget, og er knyttet til hukommelse og højere bevidsthedsniveau. Det perifere syn, overblikssynet, registrerer bevægelser i omgivelserne, og foregår på et mere ubevidst niveau. Specielt det perifere syn bruges i her og nu-situationer. Når vi kører bil, fokuserer vi således lige frem med det centrale syn og registrerer bevægelse udenom med det perifere syn. Vi kan f.eks. ud af øjenkrogen se, at et barn løber hen over vejen. Evnen til at "tænde og slukke" for henholdsvis det centrale og perifere syn,

forbedrer evnen til visuelt at holde fokus på det, man ser. Hvis det perifere syn dominerer, kan det have negativ indflydelse på evnen til koncentreret opmærksomhed på det, man ser, og fastholde et visuelt fokus. Den uheldige konsekvens er, at kursisten kommer til at overreagere på visuelle indtryk eller vil være let at aflede og have svært ved at koncentrere sig.

Vi træner også kursisternes samsyn, det vil sige evnen til motorisk at indstille begge øjne i samme vinkel og fokusere ensartet med begge øjne. Godt samsyn er en forudsætning for et godt dybdesyn og dermed ens evne til at bedømme afstande. Dette påvirker måden, man bevæger sig på ift. rummet, samt øje-hånd-krop-koordinering. ●

LITTERATURLISTE

1. Morten Nikolaisen. *Fysioterapi behandling: Virker synsforstyrrelser inn på hvordan pasienter med hjerneskader beveger seg? Mastergradsoppgave i helsefag. Institutt for helse- og omsorgsfag. Det helsevitenskapelige fakultet. Universitet i Tromsø. Mai 2010.*
2. Birte Carstensen. *Svimmelhed – et problem for både patient og behandler. Fysioterapeuten nr. 10, maj 2004.*
3. Brendan T. Barrett. *A critical evaluation of the evidence supporting the practice of behavioural vision therapy. Ophthal. Physiol. Opt. 2009 29: 4–25.*
4. Kenneth J Ciuffreda, O.D., Ph.D., Daniella Rutner, O.D., M.S., neera Kapoor, O.D., M.S., Irwin B. Suchoff, O.D., D.O.S., Shoshana Craig, O.D. and M.E. Han, O.D. *Vision therapy for oculomotor dysfunctions in acquired brain injury: A retrospective analysis. Optometry (2008) 79, 18-22.*
5. Kasper Søndergaard. *Fysioterapeutens undersøgelse ved vestibulær dysfunktion. Fysioterapeuten nr. 13, 2009.*
6. Susy Mikkelsen. *Ørestenssvimmelhed. Fysioterapeuten 10, maj 2004.*
7. Bente Schibye, Klaus Klausen m.fl.: *"Menneskets fysiologi, hvile og arbejde". 2005.*

Læs også: Fokus, Videnscenter for Hjerneskade, nr. 1 marts 2009: tema: "Vi ser med hjernen" www.vfhj.dk

Fysioterapeuterne har udviklet et specielt vippebræt, de bruger til at træne balancen. Sværhedsgraden justeres løbende, så Winnie Engelborg (tv) og Ulla Kläning hele tiden udfordres til grænsen. Selvom det er et halvt år siden, de stoppede træningen, er øvelsen stadig svær, når både armbevægelser og hoveddrejning kombineres.

VIDEO

Se eksempler på den fysioterapeutiske behandling på video. fysio.dk/Neurologi

38 kursister med senerhvervet hjerneskade i alderen 18-65 år har gennemgået et træningsforløb med træning af balancesystemet og særligt fokus på synstræning i Revacenter BOMI i Roskilde. Ud af 38 kursister er 18 blevet testet med det samme testbatteri. Alle 18 kursister har forbedret sig på alle områder, både synsmæssigt og balancemæssigt, på trods af at de har været presset af samtidig opstart på arbejdsprøvning og andre belastende ændringer. Gennemsnitligt er kursisternes læsestrategi forbedret med 10 procent, og de øvrige resultater fra optometristundersøgelsen viser en gennemsnitlig forbedring på 21 procent. Flere af kursisterne har inden træningen gennemført traditionel fysisk genoptræning. Alligevel har de oplevet forbedringer, efter de har trænet balancen.

Ved statisk balance ses en gennemsnitlig forbedring på 4 procent, reaktiv dynamisk balance 17 procent og ved den proaktive dynamiske balance ses en gennemsnitlig forbedring på 13 procent.

NORSKE MASTEROPGAVER

To norske masteropgaver fra 2010 har beskæftiget sig med synsforstyrrelser hos patienter med følger efter hjerneskader: Morten Nikolaisens masteropgave (referenceliste 1) og Eirik Lind Irgens opgave "Samhandling mellom fysioterapeut og synspedagog i behandling av pasienter med hjerneslag. Tverrfaglig tilnærming i praksis". Begge opgaver kan downloades fra fysio.dk/Artikelbilag/

Synstræning

hos optomestristen

Optometristerne *står for specialtræningen* af for eksempel problemer med samsyn, dybdesyn og øjnenes følgebevægelser og fokusering.

AF: OPTOMESTRISTERNE PERNILLE ØSTBERG OG HANS TÆRSBØL

FOTO: HENRIK FRYDKJÆR

 <http://roskildebomi.dk>

Optometristerne står for den specielle synstræning. De vælger at lade kursisterne træne med et øje ad gangen i starten for at sikre, at begge øjne kan præstere lige meget.

»» **Optometristerne i Roskilde Synspleje** oplever et stigende antal henvendelser af mennesker med senhjerneskader, som søger hjælp på grund af synsproblemer. Mange kommer forholdsvis sent i deres genoptræningsforløb, da det ikke er synsproblemerne, der vejer tungest i den første periode efter hjerneskaden. Selvom der er et stort potentiale for at skabe forbedringer af de visuelle og dermed de praktiske færdigheder, er udfordringen, at synstræningen kræver 20-30 minutters hjemmeøvelser dagligt, hvilket stiller store krav til personens fysiske og psykiske formåen. Klienterne

skal derfor have opnået et vist energiniveau og dermed motivation, når de indleder synstræning. Ved hjerneskader er samsynet ofte svækket.

Derudover rammes også øjnenes følgebevægelser (sakkader; øjnenes bevægelse fra et punkt til et andet, f.eks. ved læsning) og fikseration (når øjnene fokuserer imellem sakkaderne). Klienterne lider ofte af et svagt dybdesyn, hvor synet på det ene øje kan sætte ud i kortere eller længere perioder. Det kan være en væsentlig årsag til problemer med svimmelhed, ubehag og fysisk usikkerhed ved

Winnie Engelborg er tidligere kursist på hjerneskadecenteret BOMI. Hun skal skiftevis slå til bolden med håndfladen, hoften og knæet. Øvelsen træner ud over øje-hånd-krop-koordination også timing og afstandsbedømmelsen.

færden i større rum, hvor klienterne ofte søger stabilitet ved at støtte sig til en indkøbsvogn, en stol eller ved at læne sig op af en væg.

SYNSTRÆNING OG SAMARBEJDE MED FYSIOTERAPEUTER

Ved genoptræning af reducerede eller tabte visuelle færdigheder begynder vi med de grundlæggende motoriske og visuomotoriske færdigheder. Den første del af træningen udføres for det meste med klap for skiftevis det ene og det andet øje for at undgå en unødigt konflikt i samarbejdet mellem øjnene. Anden del af træningen bygger videre på den mere finmotoriske del, hvor øjnene indgår. Det er vigtigt, at klienten lærer de mistede færdigheder i den rigtige rækkefølge, da det er en forudsætning for en god indlæring, der holder på lang sigt. Sidst i forløbet begynder vi på at træne samsynet. Ikke alle når til denne del af træningen på Hjerneskadecentret, da deres forløb er tidsbegrænset.

Når vi træner klienter i Roskilde Synspleje, er det altid et individuelt træningsforløb. På Hjerneskadecentret har udfordringen været at træne flere personer ad gangen med hver sit individuelle mål. Men der er mange fordele ved gruppetræningen. Ud over fællesskabet betyder den løbende tilgang af deltagere, at klienterne er på forskellige niveauer i synstræningen, og det er positivt. Det virker motiverende for den nye på holdet at se, hvor langt man kan nå med træningen. Klienter med balance og svimmelhed har ekstra behov for fysioterapi i forbindelse med synstræningen. Det er vores indtryk, at bevægelsestræningen og den vestibulære træning, fysioterapeuterne udfører, i høj grad er medvirkende til, at klienterne mærker en hurtigere bedring. ●

Referencer

Kenneth J. Ciuffreda O.D., Ph.D. et al. *Oculomotor rehabilitation for reading in acquired brain injury*

Journal of Neuro Rehabilitation, nr. 21 (2006), s. 9-21.

Kenneth J. Ciuffreda O.D. Ph.D. et al.

Vision therapy for oculomotor dysfunctions in acquired brain injury: A retrospective analysis.

Journal of Optometry, America Optometric Association, nr. 79 (2008), s. 18-22.

Irwin B. Suchoff, O.D., D.O.S., Kenneth J. Ciuffreda, O.D., Ph.D. and Neera Kapoor, O.D., M.S. (editors).

Visual & Vestibular Consequences of Acquired Brain Injury. Published by The Optometric Extension Program Foundation

BLÅ BOG

Pernille Østberg

Optometrist i 1989. Tilknyttet Roskilde Synspleje. Efteruddannelse fra Baltimore Academy of Behavioral Optometry. Er p.t. i gang med 3-årig uddannelse som FCOVD (Fellow of College of Optometrists in Vision Development).

Hans Tærsebøl

Optometrist fra 1971. Startede Roskilde Synspleje i 1984. Uddannelse: Doctor of Optometry fra University of Houston, USA 1973. Efteruddannelse fra Baltimore Academy of Behavioral Optometry. Færdig-certificeret FCOVD i 1995.

Synsproblemer førte til **træthed** og **besvær med at læse**

En kvinde med følger efter apopleksi havde ved henvisning på hjerneskadecenter *især problemer med synet.*

Det gik ud over gang og læsning. Kombinationen af syns- og balancetræning hjalp kvinden

AF: OPTOMETRISTERNE PERNILLE ØSTBERG OG HANS TÆRSBØL OG FYSIOTERAPEUTERNE BIRGITTE LUND BÆKGAARD OG PIA SIBBERN

FOTO: HENRIK FRYDKJÆR

RESUMÉ

Ulla Kläning var 52 år, da hun blev henvist til hjerneskadecenteret BOMI fem måneder efter en blodprop i hjernen. Hun var velfungerende, men havde svært ved at læse og blev let træt. Hendes synsproblemer var et stort handicap på jobbet med administrative opgaver og i fritiden, hvor hun løbetrænede. Ulla Kläning fik et bredt neurofagligt rehabiliteringstilbud på Hjerneskadecenteret herunder synstræning. Der ses herefter en klar forbedring af kvindens funktionsniveau, og hun er blevet i stand til at genoptage et aktivt arbejds- og fritidsliv.

» Ulla Kläning var 52, da hun blev henvist til genoptræning på Hjerneskadecenteret BOMI fem måneder efter, at hun fik en blodprop i højre hjernehalvdel. I journalen fra hospitalet står der bl.a., at hun har følgevirkninger i form af nedsat funktion i venstre arm og ben, nedsat syn på begge øjne og lejlighedsvis lider af svimmelhed. Inden hjerneskaden havde hun ikke synsmæssige problemer, hun var fysisk aktiv og i god form. Hun arbejdede som sekretær med administrative opgaver, fortrinsvist på pc.

Ulla Kläning har frem til opstart på hjerneskadecenteret fået almen genoptræning og opnået et pænt fysisk funktionsniveau. Hun er begyndt at genoptage cykling og løber korte distancer.

ANAMNESE

Til afdækning af Ulla Klänings visuelle problemstillinger, benyttes et spørgeskema udviklet af fysioterapeuterne og optometristerne. Følgende fremgår af hendes besvarelse:

- Bliver hurtigt træt i øjnene, når hun skal læse.
- Føler sig tung i hovedet, specielt omkring panden (lige over øjnene) i forbindelse med krav om visuel fokusering over tid.
- Nedsat læsehastighed, sløret syn, ord, der løber sammen, og tendens til at springe ord over, så linjer må genlæses.
- Har vanskeligt ved at læse og overskue specielt excel-regneark og

har derfor købt en større skærm og forsøgt at rykke den tættere på uden effekt.

- Kan ikke skimme tekster som førhen, må nu læse sig igennem teksten ord for ord.
- Øjnene løber i vand, læseforståelsen falder over tid, og hun har svært ved at fastholde læsekonsentrationen.
- Ser dårligere sidst på dagen og er generelt blevet mere lysfølsom
- Føler sig usikker, når hun færdes blandt andre mennesker. Har behov for mere plads omkring sig.
- Har svært ved at skelne skygger i forbindelse med niveauforskelle. Det påvirker hendes sikkerhed ved færden, herunder løb.
- Er mere træt efter skaden. Hun scorer trætheden til ekstrem på MFIS, (Modified Fatigue Impact Scale*).

FUND VED FYSIOTERAPEUTISK UNDERSØGELSE

Der ses midtlinjeforskydning mod højre i frontalplanet. I sagittalplanet ses en flot opret holdning. Ved inspektion under forlæns og baglæns gang ses usikkerhed, når Ulla Kläning skal gå med lille understøttelsesflade. Endvidere observeres nedsat spontan bevægelse af hovedet i forbindelse med vendinger, som foregår en bloc.

Der er nedsat funktion af venstre arm og ben med nedsat muskelkraft og dårlig koordinering med upræcise og rykvisse bevægelser. Der findes let påvirket overflade- og dybdesensibilitet i venstre kropshalvdel sammenlignet med højre side. Der er let nedsat balance stående og gående, hvilket er tilstrækkeligt til at genere hendes sikkerhed i dagligdagen.

Ved test findes påvirkning af balance, hvor der bl.a. ses nedsat sensorisk integration med betydelig svajen ved krav om at stå med lukkede øjne samt nedsat stabilitet under gang ved samtidig krav om hovedbevægelser. Hovedbevægelserne fremprovokerer ligeledes svimmelhed.

Ulla Kläning er i stand til at udføre glidende øjenbevægelser, dog med kompenserende hovedbevægelser i yderstillingerne. Der registreres nedsat evne til at udføre øjenmotoriske følgebevægelser i hurtigt tempo og nedsat evne til at stabilisere synet samtidig med hovedbevægelse, VOR (vestibulo-oculær refleks).

Den fysioterapeutiske undersøgelse viser påvirket proprioceptiv og vestibulær integration og giver mistanke om visuelle

problemstillinger, hvorefter der udføres en uddybende undersøgelse af synsfunktionen hos optometrist.

UNDERSØGELSE VED OPTOMETRIST

Den akkommodative fleksibilitet, dvs. evnen til at fokusere og stille skarpt på nært hold, er under 50 procent af det forventede niveau for alderen. Det gør det for eksempel svært for Ulla Kläning at se teksten tydeligt under læsning.

Stereopsis (det tredimensionelle syn) er dårligere end det forventede både på afstand og tæt på. Det tredimensionelle syn, også kaldet dybdesynet, hjælper til at bedømme afstande og fortælle om, hvor man befinder sig i forhold til omgivelserne.

Det nedsatte dybdesyn har betydet, at Ulla Kläning har følt sig usikker i store rum og på løbeture.

Hun har problemer med samsynet, og dette ses især ved konvergering (indad drejning af øjnene) på nært hold, hvilket forklarer vanskeligheder med at fastholde samsynet mellem øjnene under læsning og arbejde ved pc. En effekt af det svage samsyn er lejlighedsvis undertrykkelse af synet på et af øjnene; hvis hun ikke gjorde dette, ville hun se dobbelt.

Ulla Kläning skal bruge mange synsmæssige ressourcer, når hun læser og arbejder ved pc, som er en stor del af hendes arbejdsdag. Det giver sig bl.a. udslag i sløret syn, nedsat koncentration, reduceret læseforståelse og nedsat læsehastighed. Hun skal bruge tid og kræfter på at indstille øjnene, og det udtrætter hende.

OPSUMMERING PÅ UNDERSØGELSER

Vi finder såvel påvirket synsfunktion, som proprioception og nedsat vestibulær integration. Derudover har Ulla Kläning nedsat funktion i venstre arm og ben; faktorer der tilsammen påvirker hele hendes balancesystem. Dette har betydning for hendes sikkerhed, når hun færdes og påvirker hendes effektivitet i dagligdagen og i forbindelse med arbejdet. Ved træningsstart er Ulla Kläning kun i stand til at arbejde koncentreret ved pc en halv time ad gangen.

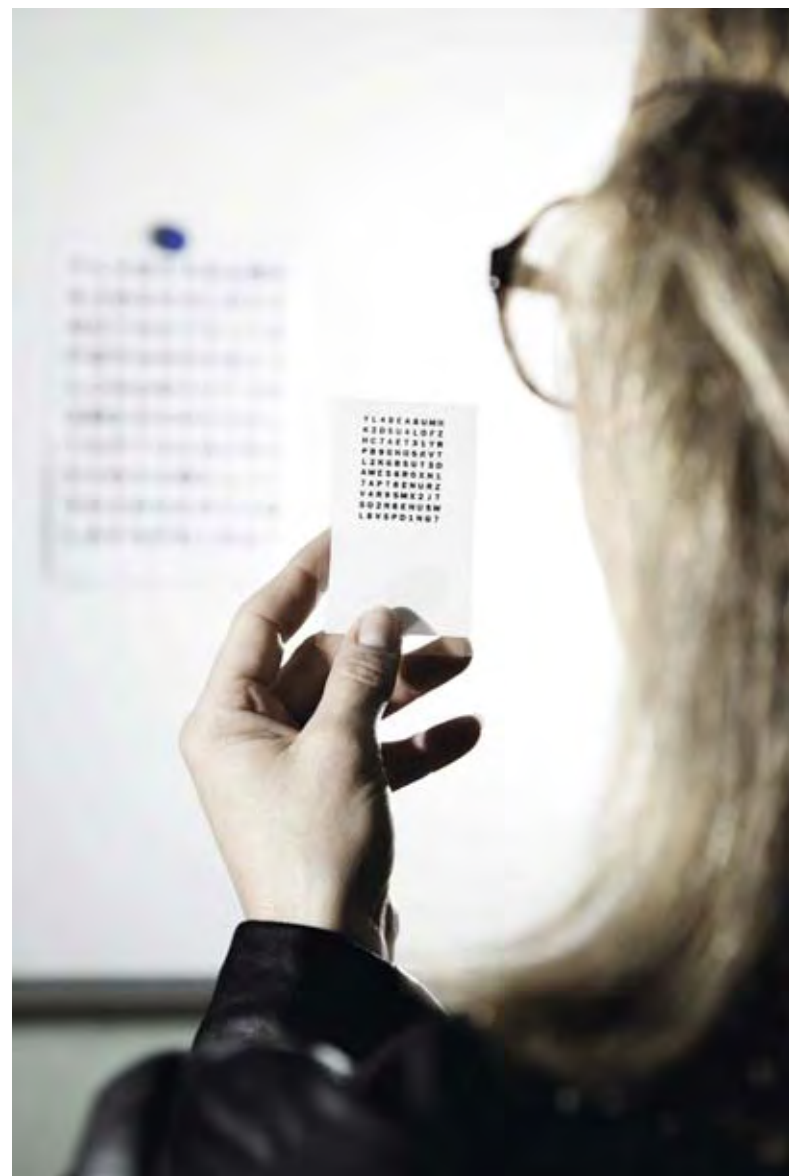
TVÆRFAGLIGT TILBUD

Ulla Kläning modtager en bred neurofaglig indsats med såvel kognitiv, fysisk som praktisk genoptræning, rådgivning om forvaltning af egne ressourcer, mindfulness og synstræning.

Balance- og synstræningen består af stimulering og træning af de forskellige komponenter i balancesystemet og foregår i tæt samarbejde mellem optometrist og fysioterapeuter.

Træningen består af:

- holdningskorrigerende øvelser
- kropsbevidsthedstræning
- vestibulær træning
- træning af såvel statisk som dynamisk balance
- synsstabiliserende øvelser

- træning af øjenbevægelser, øjenkontrol både i ro og i bevægelse
- visuelle fokuseringsøvelser
- øje-hånd-krop koordination
- træning af perifert og centralt syn. Øvelser, der træner rum- og retningsfornemmelse
- kognitive øvelser med visuelle og motoriske krav og øvelser, der kræver planlægning og overblik
- træning af samsyn
- afstandsbedømmelse og dybdesyn.

Vi begynder med monokulære øvelser (et øje ad gangen). Det er vigtigt, at hvert øje trænes for sig, da gode monokulære færdigheder er en forudsætning for et godt binokulært syn (samsyn).

RESULTATET AF DEN TVÆRFAGLIGE INDSATS

Ulla Kläning oplever efter 21 ugers rehabilitering en klar forbedring af det samlede funktionsniveau. Hun er begyndt at løbe og cykle

Ulla Klänning har egentlig afsluttet sit forløb på Hjerneskadecenteret, men stiller op til fotografering for Fysioterapeutens skyld. Ulla Klännings synsproblemer blev afsløret ved den fysioterapeutiske undersøgelse. Træning af fokuseringsevnen på skiftevis kort og lang afstand var en del af hendes træning. I denne øvelse skal hun skiftevis læse op fra det store og det lille kort. Her bliver hendes evner til at finde teksten igen (visuel afsøgning) også trænet – en færdighed, hun har brug for i sit job som administrativ medarbejder.

Ulla Klänning træner evnen til at fastholde det centrale syn og fokusere, når hun skal læse teksten på tavlen samtidig med, at hun bevæger lyskeglen fra lommelygten mellem de røde krydser (perifere syn).

VIDEO

Se videoklip, hvor Ulla Klänning fortæller om sit sygdomsforløb og resultaterne af behandlingen på hjerneskadecenteret. Der gives desuden eksempler på nogle af de øvelser, der blev anvendt i genoptræningen.
fysio.dk/Neurologi

igen. Hun kan løbe mere frit og behøver ikke at være opmærksom på hvert eneste skridt. Hun har genoptaget tidligere arbejdsfunktioner om end på nedsat tid med behov for hvileperioder.

Trætheden har været aftagende igennem træningsforløbet og svarer til normalområdet for hjerneskadede målt ved MFIS skala, altså lig med moderat træthed hos et raskt menneske. Dette må forventes at være en varig følge af hendes hjerneskade. Vi vurderer, at faldet i træthedsniveau skyldes den samlede tværfaglige indsats med fokus på hensigtsmæssigt forvaltning af ressourcerne og særlig fokus på træning af hendes synsfunktion.

Ulla Klänning har færre visuelle problemer og har forbedret læseforståelse og læsehastighed. Hun kan læse bøger med næsten samme hastighed som tidligere og klarer nu halvanden til to timer ad gangen ved pc'en.

Hun har en mere sikker fysisk fremtoning. Bevæger sig mere fleksibelt og ubesværet og er blevet bedre til at orientere sig i store

rum. Vi observerer bedre alignment med god midtlinjeorientering.

Ved test ser vi forbedring på alle domæner relateret til balance. Således ses en velfungerende sensorisk integration og bedre dynamisk balance.

Ved objektiv synsundersøgelse registreres en forbedret evne til at konvergere, dvs. at dreje øjnene indad, og Ulla Klänning kan dermed bedre fastholde samarbejdet imellem højre og venstre øje og har derfor et mere velfungerende samsyn. Den akkomodative fleksibilitet er bedret og svarer nu til 75 procent af det forventede. ●

Måleredskaber markeret med * er beskrevet på fysio.dk/maaleredskaber

BOG PLUS

20 % rabat på fagbøger i BogPlus

Som medlem i Danske Fysioterapeuter kan købe dine fagbøger gennem **BOG PLUS**

Her får du altid:

- 20 % rabat på alle bøger udgivet af Munksgaard Danmark, Hans Reitzels Forlag og Academica
- 1000 fagbøger at vælge imellem
- Fri levering ved køb over kr. 500,-

Gå ind på www.munksgaarddanmark.dk og klik på **BOG PLUS**

BogPlus er et samarbejde mellem Munksgaard Danmark og Danske Fysioterapeuter, der sikrer at du kan købe lærebøger og faglitteratur med rigtig gode rabatter uden yderligere forpligtelser.

munksgaard
danmark

Normalpris:
Kr. 289,-

BOG PLUS
Kr. 199,-

Normalpris:
Kr. 248,-

BOG PLUS
Kr. 198,-

Få medlemsrabat på en verden af bøger!

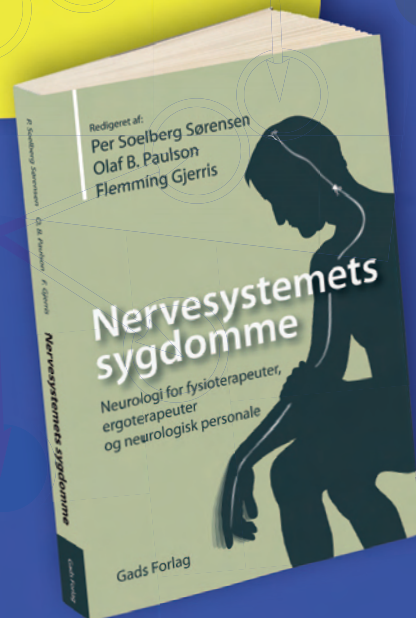
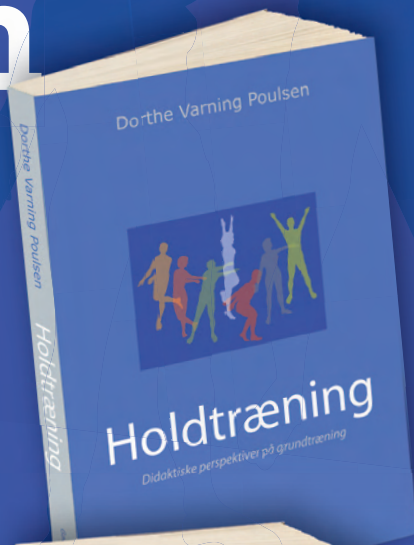
SOM MEDLEM AF DANSKE FYSIOTERAPEUTER TILBYDER GADS FORLAG DIG NU:

- 20 % rabat på alle titler købt med din medlemskode på gadsforlag.dk
- Portofri levering
- Jævnlig særtilbud med op til 50 % rabat

NYHED!

NORMAL PRIS: 399 KR.
DIN MEDLEMSPRIS: 299,25 KR.

GADS FORLAG udgiver bøger indenfor ergo- og fysioterapi, sundhed og sygepleje samt historiske værker, markante biografier og bøger indenfor livstil, sundhed og personlig udvikling. Læs mere om de enkelte titler og bestil bøgerne på GADSFORLAG.DK

MØDER & KURSER

REGION MIDTJYLLAND

Stormøde for fysio- og ergoterapeuter, der arbejder med børn og voksne med fysiske og psykiske handicap

Program:

1. Kort præsentationsrunde.
2. Generel information om VISO og information om de redskaber, der bruges i VISO udredninger for børn med multiple funktionsnedsættelser uden talesprog ved Wendy Mogensen, BUR Viborg. Efterfølgende debat om brug af og erfaringer med VISO - VICOM ved. Cases med elever fra bl.a. Stensagerskolen.
3. Meddelelser, evt. emne og dato for næste møde. Informationer fra de enkelte arbejdspladser mailles på forhånd til Stensagerskolen og kommer på den måde med i referatet.
4. Evt. Punkter bedes mailet til Stensagerskolen sammen med tilmeldingen.

Tid: Tirsdag d. 15 marts 2011, kl. 9-12

Sted: Personalerummet på Stensagerskolen, Stensagervej 11, 8260 Viby J

Arrangør: Skolebørnsgruppen i den østlige del af region Midtjylland
Der vil blive serveret kaffe/te og en bolle.

Tilmelding og afbud: senest d. 11. marts 2011 på fys@stensager.dk
Mødet er sponsoreret af firmaet Anatomic Sitt

REGION NORDJYLLAND

Temaeftermiddag om Evidens Baseret Praksis

Evidensbaseret praksis er en metode, som kan understøtte, at sundhedsprofessionelle kan tilbyde patienterne den mest optimale behandling. Denne temaeftermiddag vil introducere dig til evidensbaseret praksis:
Hvor kommer EBP fra?
Hvilke delelementer indeholder EBP?
Søgning for at finde litteratur af høj kvalitet

Vurdering af kvaliteten af den fundne litteratur
Implementering i praksis
Indhold: Temaeftermiddagen vil give deltagerne forståelse for og begyndende indsigt i, hvad evidensbaseret praksis er, hvordan evidensbaseret praksis kan anvendes i dagligdagen, samt forholde sig til muligheder og begrænsninger ved EBP. Temaeftermiddagen tager udgangspunkt i mange af de spørgsmål, der ofte bliver stillet i den kliniske praksis:

- Hvordan stilles spørgsmål, som kan besvares?
- Hvordan findes den bedste evidens?
- Hvordan vurderes evidensen i videnskabelige artikler?
- Hvad er et evidenshierarki?
- Er resultaterne relevante for mine patienter?
- Er min egen erfaring relevant?
- Hvordan ændrer jeg min kliniske praksis?

Underviser: Jane Andreasen, fysioterapeut, MLP, udviklingsterapeut og forskningsansvarlig, Ergo- og Fysioterapiafdelingen Aalborg Sygehus, Aarhus

Universitetshospital
Tid: Tirsdag d. 29. marts kl. 16-21.

Sted: Sofiendalsvej 3, Aalborg

Tilmelding: Til nordjylland@fysio.dk senest mandag d. 28. marts HUSK; at opgive navn og medlemsnummer ved tilmelding.

Der serveres en sandwich under arrangementet

REGION SJÆLLAND

Indkaldelse til TR møde

Tid: 31.marts 2011. 9.00-14.00

Sted: Gl. kantine, Ringsted Sygehus, Bøllingsvej 30, 4100 Ringsted.
(<http://www.regionsjaelland.dk/ringstedsygehus/Sider/Default.asp>)

Dagsorden:

Kl. 9.00-9.30 Præsentation og morgenmad
Kl. 9.30- 12.00 OK 11
Besparelser region og kommuner. Erfaringer/input. Andet aktuelt fra arbejdspladserne og TR- livet.
Nyt fra TRR
Nyt fra RB
Valg af 2 TR samt 1 suppleant til RB.
Kl. 12.00-12.45 Frokost
Kl. 12.45-13.45 Brainstorm om fremtidige emner (bl.a. emner til efterårsmøde med ekstern oplægsholder)
Repræsentantskabsbeslutninger/diskussioner med særlig relation til TR (Lise, Lisbet, Karen Dam).
Danske Fysioterapeuters politiske strategier 2011-2012 (Lise).
Kl. 13.45-14.00 Næste møde. Afrunding og evaluering af dagen

Materiale bedes sendt på e-mail: redaktionen@fysio.dk

Yderligere oplysninger

Anne Guldager

Tlf.: 33 41 46 30

e-mail: ag@fysio.dk

Se oplysninger vedrørende deadlines, priser og formater på fysio.dk - Fysioterapeuten - annoncering

Tilmelding: Tilmelding/afbud til regionskontoret Lise Hansen: sjaelland@fysio.dk senest 24/3. Hilsen planlægningsgruppen: Louise og Rikke

REGION HOVEDSTADEN

Gratis temadage om epikriseskrivning

Praksiskonsulentfunktionen i Region Hovedstaden inviterer hermed til temadage, der både skal hjælpe deltagerne til at forbedre kvaliteten og mængden af sendte epikriser til de henvsende læger. Temadagene finansieres af den regionale kvalitetsudviklingspulje og er for praktiserende fysioterapeuter med yderr. i Region Hovedstaden. Temadagene foregår over to eftermiddage og har til formål at forbedre kvaliteten af epikriserne på flg. parametre: Kort og præcis formulering. Rigtige informationer i rigtige "kasser", efter Med-Com skabelon. Færre fagord, mere tværfagligt sprogbrug. Mindre tvivl hos fysioterapeuten om, hvad lægen vil have.

Kortere tid til at skrive epikrisen – målet er 5-10 min pr. epikrise.

Tid: Fredag d. 1. april 2011 kl. 12:00-18:00 og fredag d. 17. juni 2011 kl. 14.30-17.30. Kurset kræver deltagelse begge dage, da undervisningen er sammenhængende.

Sted: Professionshøjskolen Metropol, København N Oplægsholder er fysioterapeut, master i rehab. og praksiskonsulent i Region

Syddanmark Morten Topholm. Deltagelse på kurset kræver, at du skal fremsende to (anonymiserede) epikriser før hver temadag. Deltagere modtager nærmere besked. Epikriserne gennemlæses, og generelle problemstillinger kommenteres både ud fra et teoretisk- og modtagerperspektiv af oplægsholder samt en praktiserende læge.

Tilmelding: Ønsker du at deltage, skal du e-maile din tilmelding til praksiskonsulent Jesper Ottosen: jesper.ottosen@regionh.dk Tilmelding er efter "først til mølle" princippet dog senest den 23. marts 2011. Der er plads til maksimalt 48 deltagere. Accepterede deltagere modtager løbende svar på e-mail dog senest d. 23/3-2011.

Forplejning:

På 1. temadag serveres frokost sandwich samt kaffe/te om eftermiddagen.

På 2. temadag serveres kaffe/te og kage om eftermiddagen

FRAKTIONER OG FAGGRUPPER

Faggruppen for Bassinterapi

Generalforsamling (og temadag se side 42)

Sted: Vadum Svømmehal, Søndermarken, 9430 Vadum. Vadum ligger tæt

ved Aalborg lufthavn – gode busforbindelser – også fra Aalborg C.

Tid: Søndag d. 10. april 2011 kl. 12-13.15 inkl. frokost.

Dagsorden:

- 1) Valg af ordstyrer
- 2) Formandens beretning
- 3) Regnskab
- 4) Indkomne forslag og suppleanter. På valg er: Ina Lesager, kasserer; Anne Downey, sekretær – ønsker ikke genvalg; Sissel Bach Møller, bestyrelsesmedlem – ønsker ikke genvalg.
- 6) Fastsættelse af kontingent
- 7) Valg af revisor og revisor-suppleant
- 8) Evt.

Forslag skal være bestyrelsen i hænde senest den 28. marts 2011. Forslag sendes til formand Trine Risum enten elektronisk på e-mail trifini@mail.dk eller med post til Kjellergårdsvej 1, 3200 Helsingø.

Neurologisk Faggruppe/FNE

Spejlbehandling

Som noget relativt nyt er man begyndt at tilbyde spejlbehandling som led i genoptræningen af den ramte hånd efter apopleksi. Derfor har vi inviteret Kirsten C. Pedersen fra "Ergoklinikken" i Roskilde til at introducere metoden.

Tid: Mandag den 28. marts 2011 kl. 17-21. Pause hvor der serveres sandwich.

Sted: Brønderslev Neuro-

rehabiliteringscenter, Nørregade 77, 9700 Brønderslev, Træningssalen, 2 sal.

Deltagere: Max. 30 deltagere. Medlemmer af neurologisk faggruppe for fysioterapi og fagligt netværk for ergoterapeuter, FNE, har fortrinsret.

Underviser: Kirsten C.

Pedersen. Kirsten er selvstændig ergoterapeut. Har egen klinik i Roskilde "Ergoklinikken", hvor hun behandler patienter, underviser bl.a. for Procure i forbindelse med fremstilling af håndskinner og udvikler selv håndhjælpemidler.

Pris: 50 kr. for medlemmer af neurologisk faggruppe/FNE og 100 kr. for ikke-medlemmer

Tilmelding: Senest 18 marts 2011. Angiv om medlem ved tilmeldingen. Tilmeldingen foretages på e-mail til sekretær ved Brønderslev Neurorehabiliteringscenter Tina Thøgersen, tit@rn.dk

Se annoncer for faggruppernes kurser på de følgende sider.

Fagforum for Idrætsfysioterapi

Nye undervisere i FFI

På grund af den stigende forespørgsel og udbud af efteruddannelse vil FFI vil udvide den faste undervisningsstab med 1-2 erfarne idrætsfysioterapeuter.

Vi vil gerne have ansøgninger fra medlemmer med lyst til at blive del af undervisningsstaben til undervisning på del A kurserne.

Du deltager først på kurserne som volontør med udvalgte opgaver og mulighed for supervision af både pædagogisk og faglig karakter. Volontørperioden er på ca. 1½ - 2 år.

Vi ser det som en fordel, at du har været igennem del A kurserne, men andre idrætsfysioterapeutiske forudsætninger vil naturligvis blive vægtet ligesom din øvrige efter og -videreuddannelse inden for det idrætsfysioterapeutiske speciale samt dine praktiske erfaringer.

Send en ansøgning pr. e-mail eller post til Vibeke Bechtold med et uddybet CV om din beskæftigelse inden for idrætsfysioterapi, efter - og videreuddannelse, faglige og pædagogiske kompetencer samt en motivation om, hvorfor du ønsker at starte som underviser i FFI. Deadline for indsendelse er den 1. april 2011.

Vibeke Bechtold, Kærlandsvænget 10, 5260 Odense S,
vbe@idraetsfysioterapi.dk

Faggruppen for Akupunktur og Smerte

Akupunkturuddannelse ved Faggruppen for Akupunktur og Smerte

Er du interesseret i at lære akupunktur, som er baseret på moderne sundhedsvidenskab, at kunne behandle muskuloskeletale smertetilstande med akupunktur, at kunne behandle andre fysioterapirelaterede lidelser med akupunktur, at blive opdateret med relevant viden om moderne smerteteori og klinisk smertehåndtering? Faggruppens uddannelse består af fire tredages kurser, obligatorisk litteratur og teoretiske opgaver og patientbehandlinger mm..

Der afholdes løbende kurser på Hvidovre Hospital og Regionshospital Horsens.

Kursus 1. Horsens. 6. - 8. maj 2011

Kursus 1. Odense. 3. - 5. juni 2011

Kursus 1 & 2. La Santa. 23. - 30. september 2011

Yderligere information, kursuskalender og tilmelding: www.dffas.dk

Faggruppen for Bassinterapi

Bassin kursus 1

Tid: Fredag og lørdag den 23.- 24. september 2011

Sted: Sundhedscenter Øst, Langmarksvej 85, 8700 Horsens

Pris: 3000 kr.

Kurset tilstræber gennem praktisk og teoretisk undervisning at videregive den nødvendige grundlæggende viden om bassinterapi som danner basis for den gode bassinterapeuts praksis. Formålet er at udvikle den enkelte kursUSDeltager som bassinterapeut.

Mål: at give deltagerne en faglig viden om og personlig erfaring med bassinterapiens muligheder; at få inspiration fra underviserens erfaring og relatere dette til egen praksis; at give viden om arbejdsmiljø og hygiejne.

Flere oplysninger findes på www.bassinterapi.dk

Målgruppe: Fysioterapeuter og fysioterapeutstuderende, som er medlemmer af faggruppen (medlemskab er 250 kr. årligt).

Tilmelding: på hjemmesiden: www.bassinterapi.dk under kurser - kursuskalender. SENEST fredag d. 12/8-11.

Yderligere oplysninger: Ina Lesager mail: lkc@post.tele.dk

Faggruppen for Bassinterapi

Spændende temadag om konditionstræning i vand

Faggruppen har gjort et scoop og har fået tidligere landsholdssvømmetrænere, underviser og medforfatter til "Moderne Svømning", Dag Stormark til at komme og fortælle om konditionstræning i vand.

Fysioterapeut Trine Risum vil stå for den praktiske del, hvor vi bl.a. skal løbe i vandet samt udsættes for cirkeltræning. Ligeledes vil svømmelærer Solveig Cramer introducere os for Aquaspinning.

Tid: Søndag den 10. april kl. 10-16 (der er frokost og generalforsamling fra 12-13.15 se side 41).

Sted: Vadum Svømmehal, Søndermarken, 9430 Vadum. Vadum ligger tæt ved Aalborg lufthavn - gode busforbindelser - også fra Aalborg C.

Pris: 750 kr.

Målgruppe: Fysioterapeuter og fysioterapeutstuderende, som er medlem af faggruppen kan deltage (Medlemskab er 250,- årligt). Max. deltagerantal 20.

Tilmelding: på hjemmesiden: www.bassinterapi.dk under - kurser - kursuskalender senest mandag d. 28/3-11.

Yderligere oplysninger: Ina Lesager mail: lkc@post.tele.dk

Fagforum for Børnefysioterapi

Fagforum for Børnefysioterapi

Temadage for kommunalt ansatte børnefysioterapeuter med primært rådgivende og vejledende funktioner.

Tid: Mandag den 2. maj og tirsdag den 3. maj 2011

Sted: Svendborg Vandrehjem

Pris: 1250 kr. (merpris på 300 kr., hvis der ønskes enkeltværelse).

Indhold: Samarbejdsbaseret problemløsning baseret på bøgerne af Ross Greene. Både teoretisk oplæg ved psykolog og ergoterapeut samt praktisk oplæg ved Sundhøjcenter, afdeling Svendborg. Protac har sponsoreret et beløb til dagene og kommer og viser deres produkter. Oplæg omkring syn og motorik ved optometrist. Gruppearbejde om motoriske afvigelser, holdningsændringer og interventionsforslag til børn med skæve kranier.

Tilmelding: Senest den 8. april 2011 til: Lisa Brøgger Nørregaard, lbnor@assens.dk Husk navn, mail, arbejdssted, adresse og EAN nummer.

Apopleksi - intensiv fysisk træning

Ny viden viser, at patienter med apopleksi skal trænes målrettet med intensiv styrketræning og hård konditionstræning. Der er evidens for, at intensiv træning har stor betydning for det potentielle funktionsniveau, aktivitetsniveau og livskvalitet.

På kurset bliver deltageren i stand til at teste og dosere den intensive fysiske træning, der målrettes den daglige praksis på fysioterapiklinikkerne og på de kommunale genoptræningscentre. Målgruppen er praktiserende fysioterapeuter, der arbejder med patienter i den vederlagsfrie ordning og fysioterapeuter på kommunale genoptræningscentre.

Læs mere på www.fysio.dk/kurser

Tid: Modul 1: 12. - 14. maj 2011. Modul 2: 16. - 18. juni 2011

Sted: Center for Hjerneskade, København

Pris: Kr. 8.100,- inkl. forplejning. Eksternat.

Tilmelding: Enkelte ledige pladser - tilmelding snarest på www.fysio.dk/kurser

Deltagerantal: 24 fysioterapeuter

Undervisere: Jørgen Jørgensen og Daniel Thue Bech-Pedersen, fysioterapeuter, Center for Hjerneskade. Neuropsykolog, audiologopæd m.fl.

Apopleksi: undersøgelse og intervention

Undersøgelse af patienten med apopleksi og intervention er det centrale indhold på kurset. Kurset er særdeles relevant for praktiserende og kommunale fysioterapeuter. På tre dage får du et overblik over undersøgelse, klinisk ræsonnering og intervention. Ny viden inden for spasticitet og plasticitet vil blive berørt. Derudover gennemgang af relevante test-, måle- og undersøgelsesmetoder. I løbet af kurset vil underviserne inddrage patienter til demonstration, og i forbindelse med tematiserede workshops med tilstedeværelse af patienter vil kursisterne få lejlighed til at drøfte og afprøve kliniske indsatsområder. Ergoterapeuter kan optages i det omfang, der er plads

Læs mere på www.fysio.dk/kurser

Praktiske oplysninger:

Tid: Modul 1: 30.-31. maj 2011. Modul 2: 29. august 2011 **Sted:** Ringe, Neurorehabiliteringen **Pris:** Kr. 5.250,- inkl. forplejning. Eksternat. Ergoterapeuter kr. 6.250 **Tilmelding:** Senest 3. april 2011 på www.fysio.dk/kurser **Deltagerantal:** 24 fysioterapeuter og ergoterapeuter i det omfang der er plads **Undervisere:** Marianne Jensen, fysioterapeut, specialeansvarlig, Hammel Neurocenter. Christian Riberholt Hansen, udviklingsfysioterapeut, Hvidovre Hospital.

Temadag om knæ Obs ny dato!

Et nyt studie viser, at træning af patienter med korsbåndsskader har samme effekt som kirurgi. I forbindelse med studiet er der udviklet en model for genoptræningsforløbet, der giver fysioterapeuter en evidensbaseret metode til at tilrettelægge og målrette et individuelt genoptræningsforløb til patienter med korsbåndsskader. Der er også evidens for træning af patienter med knæartrose, og i nationale og internationale kliniske retningslinjer indgår træning som en vigtig komponent. Temadagen vil præsentere de nyeste resultater og fokusere på undersøgelse, træning og evaluering af unge, midaldrende og ældre patienter med akutte knæskader eller kronisk knæbesvær. Dagen vil veksle mellem teoretiske oplæg og praktisk orienterede workshops.

Læs mere på fysio.dk/kurser

Bemærk ændret dato!: 10. juni 2011 **Sted:** Syddansk Universitet, FoF, Odense **Pris:** 1.900 kr. inkl. forplejning. Eksternat. **Tilmelding:** Senest 6. april 2011 på www.fysio.dk/kurser **Deltagerantal:** 150 fysioterapeuter **Undervisere:** Ewa Roos, fysioterapeut, professor, SDU. Hans Lund, fysioterapeut, lektor, ph.d., SDU m.fl. **Planlægning:** Danske Fysioterapeuter i samarbejde med Forskningsenheden for Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi FoF, Syddansk Universitet og Fagforum for Idrætsfysioterapi.

Anvendelse af forskning i klinisk praksis

Konference for leder og fagudviklere

Hvordan kan ny viden indhentes og omsættes til praksis? Konferencen fokuserer på, hvordan man indhenter ny viden, hvordan forskning omsættes til praksis, og hvordan den nye eller ændrede praksis organiseres og udbredes til hele organisationen. Ledere og udviklingsterapeuter vil give deres bud på, hvordan ny viden med succes kan omsættes og anvendes. Da der lægges på til, at både ledere og udviklingsterapeuter i fællesskab har ansvaret for evidensbaseret praksis, er det en god ide at tilmelde sig samlet til konferencen. Andre interesserede fysioterapeuter og ergoterapeuter er velkomne.

Læs mere på www.fysio.dk/kurser

Tid: 9. juni 2011 **Sted:** Syddansk Universitet, Odense **Pris:** 950,-inkl. forplejning. Eksternat. **Tilmelding:** Senest 29. marts 2011 på www.fysio.dk/kurser **Deltagerantal:** 100-180 fysioterapeuter og ergoterapeuter **Planlægning:** Danske Fysioterapeuter i samarbejde med Ergoterapeutforeningen og ledende fysioterapeut Regitze Visby, ergoterapeut og sektionsleder Hella Obel, udviklingsergoterapeut Ane Trap, udviklingsfysioterapeut Anne-Marie Sej, udviklingsfysioterapeut Line Rokkedal Jønsson.

DEN INTELLIGENTE KROP

ved Lotte Paarup

Kursuskalender for 2011

Book også Fysioterapeuterne Lotte Paarup og Hilde Gudding til et kursus hos Jer.

Kursus/Uddannelse	Start dato + Varighed	Sted
RehabDesign - Nakke/Skulder	7. april (5 timer)	Herlev
RehabDesign - Bækken/Lænd	28. april (7 timer)	Herlev
Sunde fødder	3. maj (5 timer)	Herlev
Pre-Pilates	5.-6. maj (16 timer)	Herlev
Pilates Reformer udd. - Modul 2	11.-12. maj (16 timer)	Herlev
RehabDesign - Bækkenbund	13. maj (5 timer)	Herlev
Åndedrættet er motoren	26. maj (7 timer)	Herlev
Pre-Pilates	26.-27. august (16 timer)	Herlev
Pilates Reformer udd. - Modul 1	2.4. september (21 timer)	Herlev
Pilates Reformer udd. - Modul 3	7.-8. september (16 timer)	Herlev
RehabDesign - Bækkenbund	15. september (5 timer)	Herlev
Pilates Matwork udd.	23.-25. september (60 timer)	Herlev
RehabDesign - Bækken/Lænd	6. oktober (7 timer)	Herlev

www.denintelligentekrop.dk / tlf. 44 92 73 49 / info@denintelligentekrop.dk

Osteopatisk behandling af tennisalbue

6 timers kursus i test og behandling af tennisalbue.

Relevant anatomi
Osteopatisk tankegang og systematik
Diagnosticering
Sikkerhedstests
Relationer og overvejelser

Behandling:

- Manipulationsteknikker af nakke, thorax, ribben, albue og håndled
 - Mobiliseringsteknikker af nakke, thorax, ribben, albue og håndled
 - MET, MFR, ANT samt recoiteknikker
- Noter og handouts vil blive udleveret.

Målgruppe: Fysioterapeuter med interesse og flair for manuel behandling og diagnosticering

Hvornår: Lørdag den 2. april fra 8.00-14.30

Hvor: Furesø Fysioterapi, Rådhusstrøget 7, 3520 Farum.

Frokost: Let anretning/sandwich, drikkevarer

Pauser: Kaffe, te, kage.

Antal deltagere: Max 10.

Pris: 1500 kr. pr. Person. Tilmelding er bindende og gælder ved indbetaling på kontonummer: 0466-1825622524

Nærmere information på telefon 2145 0302 - bedst aften eller pvfosteopati@gmail.com

Underviser:

Peter Villum Færch, Osteopat D.O.
Fysioterapeut i 1999
Osteopat D.O. i 2006

Stanley Rosenberg Institut
præsenterer

TOM MYERS

FÅ PLADSER TILBAGE!

"The new body", København d. 25/3, kl 9-17. Pris 1.500 kr.

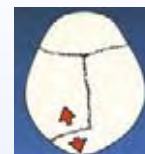
"Introduction to KMI Structural Integration"

København d. 26.-27/3, kl. 9-17. Pris 3.000 kr.

Stanley Rosenberg:

"Behandling af børn med skæve kranier"

København d. 17.-18/5, kl. 9-17. Pris 3.000 kr.

2-dages kursus, målrettet til fysioterapeuter.

Der arbejdes ud fra Anatomy Trains.

Få mere information: www.AnatomyTrains.com

For tilmelding: www.stanleyrosenberg.com - tlfnr. 86 82 04 00

Forskningsbaseret efteruddannelse

Sundhedsvidenskabelige enkeltfag

Har du behov for den nyeste viden inden for sundhedsområdet? Vi udbyder aktuelle enkeltfag inden for rehabilitering, ledelse, kvalitetsudvikling, evidensbaseret praksis samt fitness og træning.

Enkeltfagene foregår i Odense på fredage og lørdage i efteråret.

- Ansøgningsfrist 1. april
- Kontakt os på tlf. 65 50 10 54, e-mail efteruddannelse@sdu.dk eller læs mere på www.sdu.dk/sundhedsmasterenkeltfag

INFORMATIONSMØDE

Kom til informationsmøde om efteruddannelse tirsdag d. 15. marts kl. 16-18.30 og hør hjerneforsker og innovator Kjeld Fredens fortælle om livslang læring og kompetenceudvikling.

Du kan også møde undervisere og studerende fra:

- Master i afdelingsbaseret hospitalsmanagement
- Master i evaluering
- Master i fitness og træning
- Master i kvalitet og ledelse i social- og sundhedssektoren
- Master i medicinsk billeddiagnostik
- Master i rehabilitering
- Master of Public Management

LIVSLANG LÆRING – DU LEVER KUN, SÅ LÆNGE DU LÆRER

Skulderkursus – april 2011

Klinisk undersøgelse, diagnosticering og behandling

Få et intensivt 2 dages skulderkursus med den sidste nye viden indenfor skulderområdet.

Der veksles mellem teoretiske oplæg med video og billede demonstration, samt praktisk undervisning med undersøgelser, manuelle teknikker, øvelser og træning.

Underviser: Sven Lausen, Skuldersektoren, Vejle sygh.
Tid og sted: Give Sygeh. d. 2. – 3. april 2011

Læs mere på: www.skulderkurser.dk

Kinesiotapekursus med 2 af Storbritanniens førende Idrætsfysioterapeuter indenfor kinesiotaping og Myofascial release. Stephen og Oliver har arbejdet med alt fra olympiske udøvere til McLaren Mercedes Formel 1 kørere.

Kurset bliver afholdt hos Cortsens Fysioterapi, Nørrevoldgade 11 st. 1358 København K. Lørdag den 26 marts 2011 kl. 10.00 - 17.00. Pris 1395,-. Kurset indeholder teori/praktik frokost og kinesiotape til deltagerne. Tilmelding på info@kinesiotapeonline.dk

NY UDDAN- NELSE 2011

KANDIDATUDDANNELSE I FYSIOTERAPI

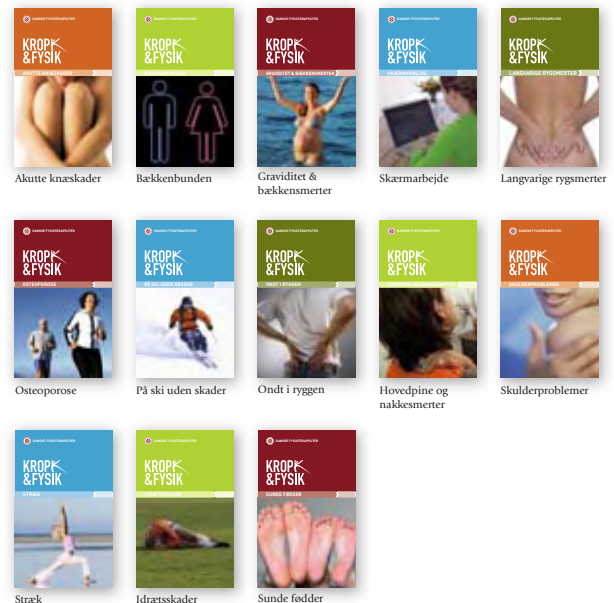
LÆS MERE PÅ
 SYDDANSKUNIVERSITET.DK
DIT BEDSTE VALG

DER ER 13 AT VÆLGE IMELLEM

Vidste du, at Krop & Fysik har en hel serie af pjecer, hvor du kan få information og gode råd om, hvordan du kan tage vare på din krop. Pjecerne er skrevet af fysioterapeuter i samarbejde med andre sundhedsfaglige personer.

Pjecerne er på 16 sider med mange illustrationer og øvelsestegninger.

Du kan bestille pjecerne på hjemmesiden:

www.krop-fysik.dk

Værløse Fysioterapi søger en fysioterapeut fra 1. april 2011 til ca. 25 timer ugentligt.

Der er tale om en ét-årig vikarstilling på ansættelsesbasis med mulighed for forlængelse.

Vi er 4 fysioterapeuter og 2 massører og sætter vægt på et godt arbejdsmiljø. Klinikken er meget moderne mhp. indretning, IT og træningsfaciliteter. Vi har et tæt samarbejde med en reumatolog, som vi deler kliniklokaler med. I vores veludstyrede træningslokale tilbyder vi genoptræning, men manuel behandling er også en vigtig del af vores behandling. Patientklientel er varieret og stabilt.

Du skal være fagligt og personligt engageret og kunne klare at have mange bolde i luften. Der vil være 2 ugentlige arbejdsdage til kl. 18.30.

På www.juen.dk kan du læse mere om klinikken. Jeg glæder mig til modtagelse af din skriftlige ansøgning på e-mail: kontakt@juen.dk eller Værløse Fysioterapi, att. Barbara Juen, Bymidten 11,1, 3500 Værløse.

Arden Fysioterapi søger ny kollega senest 1/5 2011

Der er tale om ca 30 timer pr uge. 1 års vikariat med mulighed for forlængelse.

Vi er en travl klinik med 4 fysioterapeuter og 1 sekretær. Klinikken er lige flyttet i nyrenoverede lokaler, hvor vi har masser af plads og lækre faciliteter.

Vi har et alsidigt patient underlag. Vi behandler individuelt på klinikken, kører ud til hjemmebehandling og tilbyder holdtræning af forskellig art.

Vi søger en ny kollega med masser af gå på mod, godt humør og med lyst til faget. Vi vægter faglig stolthed, engagement, et godt overblik, at du er fleksibel, serviceminded og at du kan arbejde selvstændigt. Erfaring / interesse indenfor MT, MTT, MDT, pilates, livsstilskurser og anden holdtræning foretrækkes.

Vi glæder os til at høre fra dig og ser gerne din ansøgning hurtigst muligt – dog senest 15/3 2011.

Arden Fysioterapi v Birthe Schelde Nielsen
Vestergade 21
9510 Arden
ardenfys@mail.dk
www.ardenfysioterapi.dk

Barselsvikar

søges fra 18. april 2011 eller snarest derefter - 29. feb. 2012

Du indgår i et team med 4 andre fysioterapeuter, 2 deltids massør/zoneterapeut og sekretær. Klinikken har træningscenter, holdtræning, klinik og hjemmebehandling. Der er lukkede behandlingsrum.

Ansøgningsfrist 18. marts og sendes til:

Aktiv Fysioterapi og Træning v. Per og Heidi
Vestensborg Alle 25
4800 Nykøbing F.
www.aktivfys-nykf.dk

Psykoterapeutisk Center Stolpegård

Spændende fysioterapeutstilling ledig i Ambulatoriet for spiseforstyrrelser.

Se venligst hele stillingsopslaget på www.fysio.dk eller www.offentligestillinger.dk

Ansøgningsfrist den 21.3.2011

Brørup Fysioterapi og Træning

Vi søger en barselsvikar for fysioterapeut til ydernr. u/30 timer pr. 1. juni 2011. Vi er 3 fysioterapeuter og har sekretær tilknyttet. Vi søger en positiv, fleksibel og udadvendt fysioterapeut med gode samarbejdsevner, samt højt fagligt og personligt engagement. En kollega, der er ansvarsbevidst, og som vil arbejde for fagets og klinikens udvikling.

Arbejdstiden er fleksibel og der må påregnes 2 ugentlige sene arbejdsdage.

Klinikerfaring og interesse for MT, McKenzie, idrætsfysioterapi, holdtræning og stabilitetstræning, herunder kinetic kontrol eller pilates, er en fordel.

Ansøgning sendes til:

Brørup Fysioterapi og Træning, Skolegade 14, 6650 Brørup eller broerup-fys@mail.dk

/ Klinikken følger standardkontraktens punkter vedrørende opsigelsesvarsler og fravalg af konkurrence/kundeklausuler/

KLINIK TIL SALG BELIGGENDE MIDT I REGION HOVEDSTADEN

Mellemstor klinik midt i Region Hovedstaden, hvor indbyggertallet i selve byen er på ca. 10.000 indbyggere.

Klinikken disponerer over 1 ydernr. på over 30 timer, og 4 ydernr. på under 30 timer. Klinikken er beliggende i centrum af byen i lejede lokaler. Klinikken er i god drift, og med gode muligheder for at øge omsætningen. Er du interesseret, så kontakt Christian Borup.

Ring eller skriv til:
Christian Borup, 2616 1250
eller
E-mail: gas16@mail.dk

Frihed til terapeuten - selvstændighed til brugeren!

HandMentor Pro™

Optimér genoptræningen af hænderne efter en neurologisk skade gennem visuel leg. HandMentor Pro består af en elektro-mekani-sk (robot) skinne som påsættes patientens underarm, håndled & hånd. Den mekaniske hånd giver bevægelse og modstand på en måde der simulerer den menneskelige muskulatur. På en skærm kan patienten følge med i sine bevægelser via et computer spil, spillet indeholder flere niveauer som gør det muligt at træne et bred spektra af patienter.

LiteGait

LiteGait skaber et sikkert miljø for brugeren og terapeuten skånes fra mange tunge løft. LiteGaiten kan både bruges over gulvet og løbebåndet. Begge dele er fuldstændig sikkert og skaber et utal af muligheder der er med til at optimerer genoptræningen.

Fås både i børn –og voksenmodeller.

Løbebånd

Daum Ergo Run fås både som premium model og med medicinsk certificering. Fra 0 – 24 km/t. Lav starthastighed 0,2 km/t. Stigning; -2 - +15. Tilvalg; Fjernbetjening til hastighedsjustering. Lift til højdejustering af løbefladen, giver en arbejds højde på 45 cm. for terapeuten, optimalt i forbindelse med LiteGait træning.

mobility research

Vi kommer gerne og laver en fremvisning hos jer, I er meget velkomne til at kontakte os.

mobility research europe
Lillehøjvej 29
DK - 8600 Silkeborg

Tel.: +45 8680 1807
Fax: +45 8680 1907

Mail: info@mobilityresearch.dk
Web: www.mobilityresearch.dk

LiteGait
The Original Partial Weight Bearing
Gait Therapy Device